

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

4^E JAARGANG

WOENSDAG 21 MEI 1919

No. 177

INHOUD

	Blz.
DREIGEND GEVAAR door <i>H. Colijn</i>	477
Het Japansche Muntwezen door <i>J. Stroomberg</i>	480
Index-cijfers	483
AANTEKENINGEN:	
Het verzekeringswezen en de vredesvoorwaarden	483
Migratie in de V. S. gedurende 1918	484
Crisisonderzoek in de Vereenigde Staten	484
Invoer in de V. S. uit Europa	484
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	484
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	485
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	486
Emissies	486
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	487—493
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.***WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN**Secretaris-Redacteur: *G. E. Huffnagel.*

Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: *Economisch Instituut.*
Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 15,—. Buitenland en Koloniën f 17,—
per jaar. Losse nummers 30 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het
weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonne-
ment volgens tarief. Administratie van abonnementen
en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-
Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

19 MEI 1919.

Ook deze week onderging de geldmarkt weinig ver-
andering. Over het algemeen was geld iets ruimer
aangeboden, hetgeen hoofdzakelijk bemerkbaar was
bij het plaatsen van wissels. In het laatst der week
konden die zelfs een fractie onder de 4 pCt. onder-
gebracht worden, terwijl ook voor gemeentepapier wat
meer vraag bestond.

De prolongatierente onderging weinig verandering
en schommelde tusschen 3¼ en 3½ pCt.

* * *

In den weekstaat van de Nederlandsche Bank was
de voornaamste verandering een verplaatsing van het
in omloop zijnde bankpapier naar de saldo's in reke-
ning-courant „van anderen”. De bankbiljettenomloop

verminderde nl. met 19 miljoen, daarentegen ver-
meerderden de saldo's van anderen met 30 miljoen.
De overige veranderingen ontstonden hoofdzakelijk
door onttrekkingen van de regeering. Het voorschot
van het rijk vermeerderde nl. met 2 miljoen, terwijl
de regeering verder 13 miljoen aan schatkistpromes-
sen bij de bank onderbracht. Daar de binnenlandsche
wissels slechts met 6 miljoen vermeerderden, werd
door de markt 7 miljoen afgelost.

* * *

De Minister van Financiën heeft weder een in-
schrijving opengesteld op schatkistpapier. Aangebo-
den werden 75 miljoen gulden 3 en 6-maandspromes-
sen en 4½ pCt. biljetten met een looptijd van 1 jaar.
Ingeschreven is voor een totaalbedrag van ruim f 100
miljoen. Toegewezen werden ca. f 29 miljoen 3-
maandspromessen à f 989,90; ca. f 31 miljoen 6-
maandspromessen à f 979,77 en ca. f 14 miljoen
biljetten à f 1005,10. Het netto-rendement is resp. ca.
3¼, 3½ en 4 percent.

* * *

De wisselmarkt was ook deze week weder zeer le-
vendig. Van de ententewissels waren dollars weder
vast, zoodat tot 2.52½ werd afgedaan, daarentegen
francs, zoowel Fransche als Belgische, weder flauwer.
Vooral Fransche francs waren doorlopend sterk aan-
geboden en liepen niet onbelangrijk terug.

Berlijn kon zich onder groote schommelingen flink
herstellen van de daling der vorige week. Vooral in
de tweede helft der week steeg de koers aanmerkelijk
en werd tot 21 afgedaan. Daarna trad echter weder
een daling in, die heden weder groote afmetingen
aannam, zoodat in één dag het geheele avance weder
verloren ging.

DREIGEND GEVAAR.

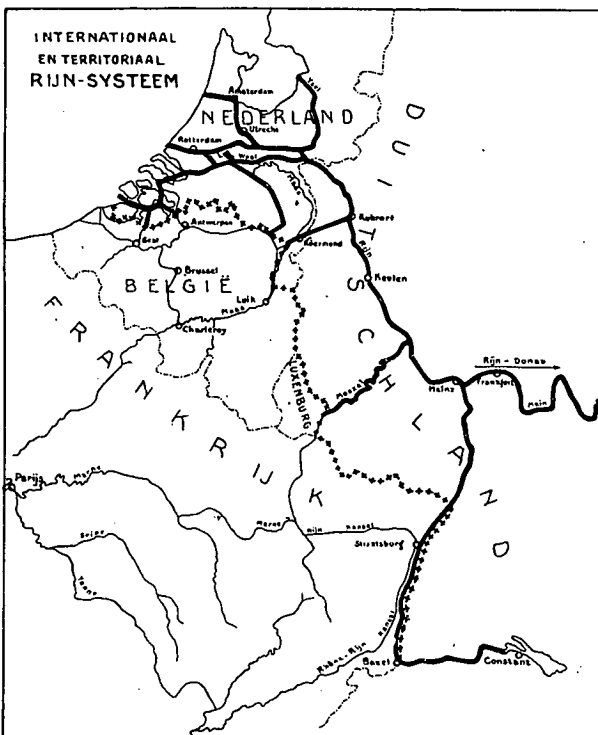
Dat er bij den komenden vrede ook voor Nederland
gevaar dreigde, is genoegzaam gebleken. Of dit gevaar,
nu de Belgische annexatieplannen vrijwel geweken
zijn, nog bestaat, is nog onzeker, in zoverre het ge-
heel der bepalingen van het Vredesontwerp, die Ne-
derlandsche belangen raken, nog niet volledig open-
baar is geworden. Toch is er door de Pers al wel zoo-
veel aan den dag gebracht, dat de vrees voor het toe-
brengen van schade aan onze belangen volstrekt niet
ongerechtvaardigd moet worden geacht. In de na-
volgende regelen zal getracht worden dit nader aan
te duiden.

De vrees voor benadeeling heeft speciaal betrek-
king op onze scheepvaart, en wel in het bijzonder in
verband met het internationaal verkeer op den Rijn.
Wij zullen derhalve ten eerste de wijze schetsen,

waarop dat verkeer vóór den oorlog geregeld was, vervolgens een korte uiteenzetting geven van de nieuwe regeling, die men volgens perspublicaties wensch in te voeren, daarna het gevaar aangeven, hetwelk in deze regeling schuilt, om ten slotte de verweermiddelen te noemen, waarmede o.i. dat gevaar kan worden gekeerd.

* * *

Het grondverdrag, dat het verkeer op de internationale rivieren regelt, vindt men in de slotakte van het Weener verdrag van 1815. Het daarin neergelegde beginsel komt hierop neer, dat de contracteerende partijen zich verbinden voor alle natiën de vaart op de betrokken rivier vrij te laten, de regeling dier vaart, het op de uitvoering der reglementen te houden toezicht, de politievoorschriften, blijven behoren tot de competentie van de oeverstaten; deze echter dragen zorg, dat daarin door onderling overleg de grootst mogelijke eenheid wordt betracht en zekerheid wordt bereikt. Dit beginsel heeft in Europa toepassing gevonden op twee belangrijke rivieren, t.w. den Rijn en den Donau. Kort na het tot stand komen van het Vredesverdrag van 1815 kwam een commissie bijeen, waarin de Rijn-oeverstaten, t.w. Frankrijk, de Duitse oeverstaten en Nederland, vertegenwoordigd waren. Deze bracht in 1831, nadat men in het bijzonder ook vanwege de Nederlandsche Regeering op veel chicanes en reactionair verzet was gestuit, een acte tot stand, waarin het beginsel van het Weener-Congres slechts in beperkte mate tot zijn recht kwam; de vrije vaart toch werd alleen voor de oeverstaten gewaarborgd. De acte gold tot 1868, toen zij aan een grondige herziening werd onderworpen, de scheepvaart voor alle natiën openstelde en zelfs het eischen van, slechts op die vaart gebaseerde, rechten geheel verbood. Sinds dien datum heeft het daarin tot uitdrukking gebrachte stelsel tot volle tevredenheid gewerkt. Het meest kenmerkende element er van is de permanente Oeverstaten-Commissie, die ten doel heeft de eenheid inzake de regeling van de Rijnvaart te bewerkstelligen en te handhaven. Zij heeft een adviseerende, een administratieve en een rechtsprekende taak en realiseert volkomen de bedoeling van het grondverdrag van 1815, hetwelk, trots de internationalisatie van de vaart, toch de soevereiniteit der Oeverstaten onaangetaast liet.

Anders staat het met de Donauvaart. Ook hier poogde men weliswaar in 1856 de beginselen van 1815

toepassing te doen vinden. Men meende echter de regeling dier vaart niet aan de Oeverstaten alleen te kunnen overlaten, stelde een tijdelijke commissie in met controleerende macht, die in hoofdzaak uit niet-oeverstaten bestond, en legde daardoor de kiem van een régime, dat in beginsel met het nagestreefde volkomen in strijd is. Al spoedig toch verdween de naast de Europeesche Commissie zetelende Commissie der Oeverstaten en nam de eerste de taak van de laatste over. De strijd der belangen bracht mede, dat zij hare competentie niet over den geheelen bevaarbaren Donau uitbreiden kon en slechts macht kon oefenen over den benedenloop der rivier van Braila tot aan de zee; het overige riviergedeelte is aan een tweeledig régime onderworpen: van Braila tot Orsova ressorteert het onder de Oeverstaten Roemenië, Bulgarije en Servië, van Orsova tot aan den oorsprong onder de oeverstaten Beieren, Hongarije, Oostenrijk en Württemberg. Het is duidelijk, dat van een zoo verbrokkeld régime de Donauvaart aanmerkelijke schade moest ondervinden. Spreekt men echter van het Donau-statuut, dan bedoelt men daarmede over het algemeen het stelsel der Europeesche Commissie, hetwelk op den beneden-loop der rivier toepassing heeft gevonden. Dit is dan ook eigenaardig genoeg, daar de Europeesche Commissie langzamerhand eene van de territoriale overheden geheel onafhankelijke soevereine persoonlijkheid is geworden met eigen wetgevend, uitvoerend en rechterlijk gezag bekleed, met verstrekkende administratieve bevoegdheden toegerust en eigenaresse van aanzienlijke werken en kapitalen. Niet slechts is dit stelsel met het grondverdrag van 1815 geheel in strijd en is er dientengevolge door de meest gezaghebbende volkenrechtelijke auteurs scherpe critiek op geoefend, maar ook in de praktijk biedt het groote bezwaren.

Het Rijn-régime daarentegen mag in beide opzichten als voortreffelijk gelden.

Welke wijzigingen is men nu voornemens in dit régime aan te brengen? Zij zullen, volgens het vredesontwerp, in tweeërlei instantie moeten worden aangebracht.

In de eerste plaats stelt men onmiddellijk verschillende wijzigingen voor, die reeds aanstonds naar haar inhoud kunnen beoordeeld worden. Welke die wijzigingen zijn, zal hieronder nader worden uiteengezet.

Vóórdien echter zij opgemerkt, dat *andere* wijzigingen eerst na het tot stand komen van den vrede zullen worden aangebracht. Hier zal men tewerk gaan evenals in 1815 en door een Commissie uit de betrokken staten een Rijnvaart-acte laten samenstellen. Het groote onderscheid is echter, dat daarin niet slechts de oeverstaten zullen zetelen, maar ook andere mogendheden. Wat nu de inhoud van deze acte zal zijn, hangt uiteraard geheel in de lucht. Het is niet uitgesloten, dat de daarbij vast te stellen bepalingen van voortreffelijken aard zullen zijn, het is zelfs te hopen, dat zij naar de bedoeling, speciaal van Amerika, geheel aan de behoeften van een nieuwen tijd zullen aanpassen, maar zekerheid daaromtrent bestaat te minder, waar het zeer de vraag is of Amerika bij deze overeenkomst zijn zin meer zal weten door te zetten dan bij de samenstelling van het vredesontwerp het geval is geweest. Zooveel schijnt trouwens vast te staan, dat men *bij voorbaat* onze instemming vraagt met een verdrag, waarvan de bepalingen nog moeten worden opgemaakt. Dit reeds op zichzelf klinkt weinig aannemelijk, al kan men er verder nog niets van zeggen.

Bij de beoordeeling van wat men van ons eischt, zullen wij ons dus in de eerste plaats hebben te houden aan de wijzigingen, welke reeds *onmiddellijk* worden voorgesteld. Deze tasten het huidige Rijnvaart-statuut in tweeërlei opzicht aan.

Ten eerste wordt de samenstelling van het gezagsorgaan zelve gewijzigd. Het oeverstaten-systeem toch zal door toevoeging van afgevaardigden ook van niet-oeverstaten (Engeland, België, Italië), door dat der

Europeesche Commissie worden vervangen; d.w.z. dat het beproefde Rijn-régime zal moeten plaats maken voor het veel meer aanvechtbare régime van den Beneden-Donau. In tegenstelling tot alle heerschend internationaal recht, ook voor zoover dit in het Ontwerp-Volkenbond tot uitdrukking komt, heft dit systeem de soevereiniteit der Oeverstaten inzake het rivier-beheer feitelijk op; een nieuwe internationale macht wordt geschapen, met absolute bevoegdheden in wetgevend, uitvoerend en rechterlijk opzicht toegerust, en niet aan eenige wettelijke norm gebonden. Waar in deze Commissie niet-belanghebbenden bij de ontwikkeling van den Neder-Rijn medezeggenschap zullen hebben, is het gevaar voor conflicten zeer groot. Tot welk een anarchie zoodanige conflicten kunnen leiden leert overduidelijk de geschiedenis van de ontwikkeling der Donau-vaart, die daaraan haar verbrokken régime te danken heeft.

Ten tweede wordt naast de wijziging van het gezagsorgaan ook zijne bevoegdheid uitgebreid. Deze komt zich zóóver uit te strekken, dat aan de bedding der rivier en aan zijn oevers niets zal mogen veranderd worden dan met toestemming der Commissie. Ook het rechtsgebied van die Commissie wordt uitgebreid. Eensdeels reeds aanstonds bij het Vredesverdrag. Alle tot het Rijnsysteem behorende stroom en kanalen toch, voor zoover zij op Duitsch en Nederlandsch gebied liggen, zullen mede worden geïnternationaliseerd. Voor zoover zij daarentegen tot Frankrijk en België behooren blijven zij aan de territoriale overheden onderworpen. Anderdeels is het te vreezen, dat het rechtsgebied der Commissie later nog uitbreiding ondergaat. Hoever zich dat dan uitstrekken zal, valt wel niet dadelijk te zeggen, maar in het oog moet worden gehouden, dat die nieuwe overeenkomst door dezelfde partijen zal worden opgemaakt als met het Vredesontwerp het geval was. Gevreesd moet dus worden, dat ook dan het systeem zal worden gevolgd, hetwelk bij de reeds aanstonds vastgelegde wijzigingen toepassing heeft gevonden. Dit beteekent, dat men behalve den Conventioneelen Rijn ook den Maasmond, den IJsel en de verbinding van Amsterdam met den Rijn onder het nieuwe Rijnstatuut brengen kan, terwijl de Fransche en Belgische waterwegen nationaal zullen blijven.

* * *

Nu in het bovenstaande een overzicht is gegeven van de wijze, waarop de Rijnvaart vóór den oorlog geregeld was en van de wijzigingen, die men daarin wenscht aan te brengen, zal thans in het kort worden nagegaan, welke gevaren de nieuwe regeling medebrengt en welke verweermiddelen van Nederlandsche zijde tegen de invoering daarvan kunnen worden aangewend.

Bezwaren rijzen èn tegen de instelling van een Europeesche Commissie èn tegen de uitbreiding van het gebied, waarover de Commissie macht uitoefenen kan.

Zooals reeds even is aangestipt, is eene Commissie, zooals die ook met betrekking tot de vaart op den Donau bestaat, geheel in strijd met de heerschende volkenrechtelijke beginselen, ook die van den Volkenbond. Het ontwerp van dien Bond toch gaat er nadrukkelijk van uit, dat de Souvereiniteit der Leden-Staten onaangetaast blijft en dat de Bond slechts in zooverre de vrije uitoefening der Staatssovereiniteit beperkt als de tractaten tusschen de staten — in geval van internationale rivieren dus de Oeverstaten — in overeenstemming moeten zijn met de beginselen van den Volkenbond. Een nieuwe internationale macht, als de in te stellen Europeesche Commissie zou zijn, is met deze beginselen in flagranten strijd. In ieder geval moet de Rijnvaart-Commissie, welke haar samenstelling ook zij, aan vaststaande normen en rechtsregelen worden gebonden, waardoor iedere bevoorrechtiging van den eenen staat boven den anderen uitgesloten zij. Werd het systeem der Vredesconferentie ongewijzigd doorgevoerd, dan zouden b.v. Bel-

gië, Frankrijk, Italië en Zwitserland *willekeurig kunnen beslissen over de haven van Rotterdam*. Het onaannemelijke van een dergelijke regeling springt in het oog.

Niet slechts tegen de instelling eener Europeesche Commissie, maar ook tegen de uitbreiding van haar rechtsgebied rijzen bezwaren van ernstigen aard. Naar wij zagen heeft die uitbreiding op eenzijdige wijze ten laste van Nederland plaats. Bij doorvoering van het geponeerde systeem zou op scheepvaartgebied de concurrentie voor Nederlanders onmogelijk kunnen worden gemaakt. Als voorbeeld diene het geprojecteerde Rijn-Maaskanaal, waarover van Belgische zijde reeds zooveel te doen is geweest. Dit kanaal toch heeft uiteraard geen andere bedoelingen, dan om *niet* de Maas, maar wel de Schelde en Antwerpen met den Rijn te verbinden. Niet deze verbinding in haar geheel nu wordt geïnternationaliseerd, maar uitsluitend dat gedeelte, hetwelk over Duitsch en Nederlandsch gebied loopt. De gevolgen hiervan zijn, dat geheel de internationale scheepvaart, in de eerste plaats dus de Belgische, zonder aan beperkende bepalingen, speciaal aan het betalen van scheepvaartrechten, verbonden te zijn, vanuit den Rijn het Belgisch gebied zal kunnen bereiken. Daar valt zij echter onder de volkomen onafhankelijke reglementatie der Belgische overheden, die dus ook de bevoegdheid bezitten om naast andere belemmerende bepalingen scheepvaartrechten te heffen. Worden van die belemmeringen en rechten de Belgische scheepvaarders vrijgesteld, dan wordt daardoor de concurrentie van het Nederlandsche element ten behoeve van het Belgische uitgeschakeld ten nadeele van den Nederlandschen handel op Antwerpen.

Dat tegen toestanden als de boven geschetste van Nederlandsche zijde verweer geboden is, ligt voor de hand.

Die middelen zijn in eerste instantie handhaving van het rechtsstandpunt en van het positieve recht. Het heerschende systeem toch is niet slechts voor ons, maar naar onze innige overtuiging ook voor het geheele internationale verkeer verre te prefereren boven wat thans wordt voorgesteld. Daarom zij in de eerste plaats de nadruk op de *onopzegbaarheid van de Rijnacte gelegd*. Die acte moet, zoo Nederland in hare wijziging niet toestemmen kan, ongewijzigd gehandhaafd blijven. Op grond van de veelgeroemde heiligheid der tractaten moet aangenomen worden, dat dit standpunt vanwege de mogendheden in allen deele zal worden gerespecteerd. Ongetwijfeld is onze regering zich van de kracht van dit standpunt bewust, maar Pers en publieke opinie moeten haar steunen. Laat Zwitserland ons in dit opzicht ten voorbeeld zijn.

In tweede instantie echter zou een star zich vasthouden aan het bestaande niet slechts op Nederland een stempel drukken, dat op den duur niet anders dan schaden kan, maar daarenboven een natuurlijke ontwikkeling der internationale beginselen ook ten behoeve van ons volk belemmeren. In de averechtsche toepassing, die daarvan in de termen van het vredesontwerp gegeven is, toch schuilt een goed beginsel en wel het internationaliseeren van een geheel rivier-systeem. De ontwikkeling van dit beginsel tegen te gaan, zou ons zeer zeker nadeel berokkenen, terwijl er integendeel groot voordeel aan kan verbonden zijn om het van onze zijde in zijn juiste gedaante te propageeren. Op den voorgrond zal daarbij moeten worden gesteld, dat hier *strikte reciprociteit* worde betracht: geen internationaliseering binnen de grenzen van Nederlandsch gebied alleen, maar op alle gebied waar wateren stroomden, die behooren tot het betrokken systeem.

En dan zij ook dit feit naar voren gebracht, dat het Rijnsysteem niet op zichzelf staat, maar ten nauwste verbonden is met dat van Schelde en Maas. Mocht door onze diplomatie worden bereikt, dat de vaart op dit geheele complex aan eene uniforme reglementatie

wordt onderworpen, dan zal zij zich onverwelkbare lauweren hebben verworven, niet slechts door de uitbreiding, aan een van de belangrijkste internationale beginselen gegeven, maar ook door langs natuurlijke weg tusschen Nederland en België een gemeenschap van belangen te hebben geschapen, die aan de zoo noodige goede verstandhouding tusschen beide landen niet dan ten goede komen kan.

H. COLIJN.

HET JAPANSCH MUNTWEZEN.

Japan, dat zooveel van zijn oude beschaving aan den grooten Westelijken buurman, China, heeft ontleend, schijnt ook op het gebied van het muntwezen oorspronkelijk diens navolger te zijn geweest.

De oudste toch in Japan aangetroffen munten, de z.g. Wado Kaichin, dateeren uit de Wado-era 708—715 n. Chr.). Evenals de eerste, in 618 n. Chr., in China geslagen geldstukken zijn het z.g. „cashmunten”, van koper, rond, met een vierkant gat in het midden. Munten van dit model (soms ook ovaal) hebben zich tot in de laatste helft van de 19e eeuw in Japan gehandhaafd.

Hiernaast ontwikkelde zich in de Middeleeuwen een betaling in goud of zilver (in korrel- en stofvorm) in papieren zakjes, voornamelijk bij het geven van geschenken of groote belooningen.

Eerst in de Tensho-era (1573—92) was het, dat gestempelde gouden en zilveren munten, van groot en klein formaat, o.m. de Oban en Koban, als wettig betaalmiddel in gebruik kwamen.

Aan veel geld was in het oude Japan geen behoefte. De bevolking, meerendeels landbouwers, bracht haar belastingen, voornamelijk rijst, in natura op en slechts aan de hoven der vorsten en in de verschillende steden was gebruik van geld een noodzakelijkheid.

Hoe het muntwezen zich in den loop der tijden in de verschillende deelen van het land en in de diverse perioden ontwikkelde, zal hier niet worden nagegaan. Belangstellenden ter zake mogen hiervoor worden verwezen naar het werk van N. G. Munro, *Coins of Japan*, dat vooral op penningkundig gebied veel belangwekkends geeft. Wij zullen ons slechts bezig houden met de ontwikkeling sedert 1853. In dat jaar toch was het, dat de komst van den Amerikaanschen marineofficier Commodore M. C. Perry, op 8 Juli, het Land van de Rijzende Zon uit zijn rustigen dommel wekte en het dwong zich met de overige beschaafde wereld in verbinding te stellen.

Het destijds onder het Tokugawa Shogunaat bestaande muntstelsel verkeerde in een aller-erbarmelijksten toestand. Gebaseerd op een wet uit het 6e jaar der Keicho-era (1600 n. Chr.), waarbij de gouden ryo, met een gewicht van 38,6 gram, als munteenheid was aangenomen, was het systeem sedert 260 jaren wettelijk onveranderd gebleven. Niet alzo echter in wezen. Evenals in Europa was het verzwakken en snoeien van munten een veelvuldig voorkomend verschijnsel en hadden als gevolg hiervan de voornaamste munten destijds nog slechts $\frac{1}{2}$ van haar oorspronkelijke waarde van 1600.

Wijders waren sedert de 18e eeuw tal van zilveren munten in omloop gebracht, waarvan de waardeverhouding tot goud doorlopend was opgevoerd; in 1830 was de verhouding van goud tot zilver wettelijk vastgesteld op 1 : 5. Nemen wij in aanmerking, dat voor het overige deel der wereld de verhouding destijds ongeveer was als 1 : 15 $\frac{1}{2}$, dan zien wij hoe zilver driemaal te hoog was gewaardeerd.

Toen dan ook in 1859 Japan voor het internationaal verkeer werd opengesteld, deden de fouten van het muntstelsel zich in hevige mate gevoelen. Een groot deel van het goud vloede af naar het buitenland, zilver kwam in belangrijke kwantiteiten het land binnen en het Tokugawa-régime beseftte, dat hervorming van het muntstelsel een gebiedende eisch was. Voor echter eenig plan tot uitvoer kon worden ge-

bracht, werd de bestaande Regeering omvergeworpen en met de Restauratie van 1868 het keizerschap in eere hersteld.

Als reeds is vermeld, het muntwezen verkeerde in een hopeloos verwarden toestand. Meer dan 60 verschillende soorten van gouden, zilveren, koperen en ijzeren munten van de meest heterogene vormen, afmetingen en samenstelling waren in omloop en bovendien circuleerden nog een 1600 muntsoorten, alleen in verschillende districten gangbaar. In dit stelsel orde te brengen, wilde men de eenheid van het land bevorderen, was dus wel dringend noodzakelijk en door de Regeering werd dit ten volle beseft.

Reeds in April 1868, terwijl de revolutie nog alom in het land woedde, werden de noodige plannen tot hervorming — waarbij het toenmalige Engelsche en Amerikaansche muntstelsel tot voorbeeld strekte — ontworpen, en wijders de noodige stappen aangevend tot vestiging van een Rijksmunt.

In November 1869 werd besloten het nieuwe muntstelsel te baseeren op het decimale stelsel, terwijl als standaard van waarde de zilveren „yen”, de Gin-En, met een gehalte van 90 pCt. zilver en een gewicht van 416 troy grains, werd aangenomen. In kwaliteit kwam hij overeen met den toenmaligen Amerikaanschen dollar, alleen was het gewicht iets hooger (de Amerik. dollar woog 412 $\frac{1}{2}$ troy gr.) Als hulp-betaalmiddel, tot een bedrag van hoogstens 100 yen, werd ingevoerd de gouden „yen”, met een gehalte van 90 pCt. goud en een gewicht van 24,8 troy grains. De verhouding van goud tot zilver was bij dit stelsel = 1 : 16,77.

In November 1870 begon de Rijksmunt te Osaka specie overeenkomstig het ingevoerde stelsel te slaan, doch, nauwelijks hiermede bezig, bereikte de Regeering begin 1871 een memorandum van den toenmaligen Vice-Minister van het Departement van Financiën, Ito Hirobumi, op studiereis zijnde in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Uitvoering werden in dit memorandum de voordeelen, verbonden aan den invoer van den Gouden Standaard, uiteengezet, tengevolge waarvan de Regeering besloot daartoe over te gaan en waaromtrent de bepalingen op 10 Mei 1871 werden afgekondigd. Eenheid van waarde werd hierbij de gouden „yen”, de Kin-En, met een gehalte van 90 pCt. goud en een gewicht van 25,72 troy grains, terwijl zilver hulpbetaalmiddel werd tot een maximum van hoogstens 10 yen. De zilveren yen behield dezelfde samenstelling en gewicht.

Werd alzo reeds vroeg in Japan de Gouden Standaard aangenomen, tevens werd echter ook de zilveren yen geslagen als wettig betaalmiddel, in de voor het verkeer met de Westerlingen opengestelde verdragshavens. Algemeen was destijds voor den handel in het Verre Oosten de Mexicaansche dollar, met een gehalte van 65/72 zilver en een gewicht van 418 $\frac{1}{2}$ troy grains, in gebruik en werd aanmuntning van zilver door de Japansche Regeering als een noodzakelijkheid beschouwd. Bij Keiz. Besluit van 2 Febr. 1875 werd de naam van zilver-yen veranderd in „Boyeki Gin” of Handelsdollar en het gewicht van 416 op 420 troy grains gebracht. Het hoofdmotief voor deze verandering was den Mexicaanschen dollar uit te drijven en door den Handelsdollar te vervangen. Deze poging mislukte echter en reeds in November 1878 werd de aanmuntning van den „Boyeki Gin” gestaakt en keerde men tot den zilveren yen terug.

Het goud-monometallisme bloeide evenwel niet. Wat was daarvan de oorzaak? Onder het feudale systeem van de Tokugawa's (1603—1867) was het land verdeeld in meer dan 200 districten, groot en klein, elk met eigen bestuur, huishouding en financieelwezen. Het jaar 1867 bracht weliswaar het centrale bestuur wederom in handen van den keizer, doch de nieuwe regeering vond bij haar optreden een ledige schatkist. De verschillende districten behielden echter nog het recht hun eigen begroting

van ontvangsten en uitgaven te regelen (een toestand, die tot 1871 aanhield, toen ook in dit opzicht centralisatie plaats had) en slechts eventuele batige saldi zouden in de Rijkschatkist worden gestort. Der keizerlijke regeering bleef in haar financieelen nood niets anders over dan zich door uitgifte van papiergeld te helpen, de Kinsatsu, letterlijk „goud-biljetten”, in Japan geen nieuwigheid en sinds de regeering van keizer Go-Daigo (1319—1338) reeds bekend.

Niet minder dan 98 miljoen yen werd aan onwisselbaar papiergeld in circulatie gebracht, een bedrag, in 1877 tot op 94 miljoen teruggelopen.

Het in omloop te krijgen ging aanvankelijk zeer moeilijk en depreciëerde de waarde sterk, doch met het intreden van rustiger toestanden verkreeg ook het papier het vereischte vertrouwen en circuleerde à pari met de aanwezige specie.

Het uitbreken echter van den Satsuma-opstand in 1877 stelde de Regeering voor nieuwe moeilijkheden. Ten einde de kosten daarvan te bestrijden, zag men zich opnieuw verplicht tot uitgifte van papiergeld, thans tot een bedrag van 27 miljoen yen. Verder waren, met machtiging van de Regeering, in de jaren 1877 en 1878, door verschillende banken aanzienlijke bedragen aan bankpapier in circulatie gebracht, zoodat de werkelijke omloop van papier, die op het eind van 1876 nog geen 107 mill. yen had bedragen, tegen het einde van 1878 tot ongeveer 166 miljoen was gestegen. Alzoo in slechts 2 jaar een toename van 55 pCt. De noodlottige gevolgen deden zich spoedig gelden. Een hevige depreciatie van het papiergeld trad in en goud en zilver vloeiden in steeds toenemende mate naar het buitenland af. Van 1872 — voor vroegere jaren ontbreken de gegevens — tot 1880 werd meer dan 51 miljoen yen aan goud uitgevoerd, terwijl nog geen 4 miljoen werd ingevoerd. De goudvoorraad was zoo goed als uit het land verdwenen en sinds 1875 werd bijna geen goud meer aangemunt. Zilver was in de 60er jaren tamelijk veel ingevoerd (door de te hooge waardeering in Japan). Van 1872 tot 1876 was de uitvoer weinig grooter dan de invoer (5,4 mill. yen), maar sedert 1877 had weer een sterke afvloeiing plaats (van 1877—1881 15,5 mill. meer uitvoer) en begon zelfs de zilveren pasmunt te verdwijnen.

Was in het begin van 1878 1 yen zilver = 1 yen papier 7 à 8 sen, op het einde van het jaar was dit reeds 1 yen zilver = 1 yen papier 21 sen. Wel nam de Regeering maatregelen om de depreciatie tegen te gaan, doch de daling bleef aanhouden en in April 1880 was 1 yen zilver = 1 yen 54 sen 9 rin papier. Bij de genomen maatregelen stelde de Regeering zich echter op het onjuiste standpunt, dat de daling niet was te wijten aan depreciatie van het papier, maar aan de appreciatie van het zilver. Ten slotte zag men de noodzakelijkheid in om tot inwisseling van het papiergeld over te gaan. Bestaande belastingen werden verhoogd, nieuwe ingevoerd, de begroting van uitgaven verminderd, de Regeeringsfabrieken — opgericht tot aanmoediging van de industrie — verkocht en werd met deze en tal van andere middelen getracht gelden bijeen te brengen tot vorming van een fonds voor geleidelijke aflossing van het in circulatie zijnde papier. De depreciatie hield echter aan en in April 1881 was 1 yen zilver = 1 yen papier 87 sen 5 rin. Dit is het laagste punt, ooit bereikt. Stemmen gingen op om een buitenlandsche leening van 50 mill. yen te plaatsen, met het doel het papiergeld in te wisselen, doch dit plan werd niet ten uitvoer gebracht.

Inmiddels was ook het Gouden-Standaardstelsel, in 1871 ingevoerd, reeds weer verlaten. De toenemende afvloeiing van specie, inzonderheid van goud, gevoegd bij de geringe natuurlijke productie van dit artikel in het land zelve, had, in het begin van 1878, den toenmaligen Minister van Financiën Okuma Shigenobu er toe geleid de Regeering te ad-

viseeren over te gaan tot den bi-metallistischen standaard, als zijnde in het belang van het land. Door naast het goud ook het zilver als standaard te nemen en door alzoo de hoeveelheid standaard-metaal te vermeerderen, dacht hij de vermelde bezwaren te overwinnen. Zijn voorstellen werden aangenomen en in Mei 1878 werd het gebruik van den zilveren yen en den Handelsdollar als wettig betaalmiddel voor het geheele rijk gesanctioneerd. De zilveren yen kreeg wetelijk dezelfde waarde als de gouden yen; het muntstelsel ging dus over van den Gouden enkelen Standaard in het Dubbele-Standaardstelsel.

Wat ook werd getracht, de toestand op monetair gebied bleef hoogst précair. Eerst in October 1881, met de benoeming van Matsukata Masayoshi tot Minister van Financiën kwam de leiding in goede handen. Naar aanleiding van zijn adviezen besloot de Regeering eenerzijds het in omloop zijnde papier (toentertijd een bedrag van ruim 155 miljoen yen) te gaan inwisselen, anderzijds om de specie-reserve van het Gouvernement te verhoogen als voorbereiding van het invoeren van inwisselbaar papiergeld.

Door opkoop van buitenlandsche wissels werd getracht specie te doen toevloeien, een noodzakelijkheid, daar de opbrengst van de Japansche goud- en zilvermijnen niet meer dan 400 à 500 duizend yen per jaar bedroeg. Was op het einde van 1880 nog een bedrag van bijna 160 miljoen yen aan papier in omloop, terwijl de specie-reserve slechts 7 miljoen yen bedroeg, eind 1881 bedroeg de hoeveelheid papiergeld nog 153 miljoen yen, doch was de specie-reserve reeds tot bijna 13 miljoen yen gestegen. De door Minister Matsukata gevolgde muntpolitiek had succes. Eind 1885 was de hoeveelheid papier in omloop gereduceerd tot ruim 88 miljoen yen, terwijl in het specie-reservefonds ruim 42 miljoen yen aanwezig was. Door deze omstandigheden steeg het papier geleidelijk weer in waarde en circuleerde eindelijk (eind 1885) weer à pari met het zilver en was het agio geheel verdwenen.

Tevens werd door den Minister de noodzakelijkheid betoogd een groote Centrale Bank te stichten, die het uitsluitende recht van uitgifte van bankbiljetten zou hebben en als opperste orgaan voor de regeling van de geld-circulatie zou dienen. Maart 1882 werden desbetreffende voorstellen aan de Regeering ingediend, die instemming vonden en werd bij wet van 10 October van hetzelfde jaar de Bank van Japan (de Nippon Ginko) gevestigd, een naamlooze vennootschap, aanvankelijk met een kapitaal van 10 mill. yen (sedert driemaal vergroot, thans 60 mill. yen).

In 1884 werd, als voorbereiding van de betaling in specie, de Bank van Japan gemachtigd tot uitgifte van inwisselbare bankbiljetten van 1, 5, 10, 20, 50, 100 en 400 yen, tot een bedrag, door den Minister van Financiën te bepalen. Toen alles voor de hervatting van de betaling was geregeld, werd in Juni 1885 den volke kond gedaan, dat vanaf 1 Januari 1886 het in omloop zijnde oude papiergeld geleidelijk door de Bank van Japan tegen „zilvermunt” zou worden ingewisseld. Later werd nog bepaald, dat het door of met machtiging van de Regeering uitgegeven papier zou ophouden te circuleeren op 31 December 1899.

De getroffen maatregelen misten hun doel niet, echter werd, tengevolge van de inwisseling tegen zilver, Japan nu, hoewel het theoretisch den Dubbelsten Standaard had, een land met een „de facto” Zilveren Standaard. Een toestand, bestemd om wederom een belangrijke hinderpaal voor het buitenlandsche handelsverkeer van Japan te worden.

De overgang van Duitschland tot den Gouden Standaard in December 1871, daarin door Zweden, Noorwegen en Denemarken in 1872, door de Vereenigde Staten van Noord-Amerika in 1873, door Nederland in 1875 en door de Latijnsche Munt-unie in 1878 gevolgd, was voor het zilver van groot gewicht. De zich allerwegen vertoonende voorliefde voor goud had

een voortdurende daling van de waarde van zilver en stijging van het goud ten gevolge, een omstandigheid, voor Japan, dat twee-derde van zijn toenmaligen uitvoer naar Goud-standaardlanden zond, van geen geringe beteekenis. De handel begon onder de voortdurende koersschommelingen groote verliezen te lijden en de exporthandel meer en meer een zaak van munt-speculatie te worden. De prijzen der levensmiddelen stegen, de Staatsuitgaven werden door de toenemende depreciatie steeds hooger en hooger, kortom het geheele economisch leven begon in de war te geraken.

Langen tijd nog had men de langzame vermindering van de zilverwaarde als gunstig beschouwd. De stijgende goudprijzen toch stimuleerden aanvankelijk den uitvoer, zolang zich de binnenlandsche prijzen en loonen niet aan de veranderde goudwaarde hadden aangepast.

Als gevolg evenwel van het verbod tot vrije aamunting van zilver in Britsch-Indië (Juni '93) en van de onmiddellijk daarop volgende staking van zilveraankopen door de Vereenigde Staten, had in dit jaar een plotseling zeer sterke daling van den zilverprijs plaats, waardoor de yen bijna met $\frac{1}{2}$ in waarde verminderde. Wat er van het zilver zou worden, was niet te voorspellen; nog langer handhaven van den Zilveren Standaard zou roekeloos geweest zijn.

In September 1893 werd dan ook door den toenmaligen Minister van Financiën Watanabe de noodzakelijkheid van wijzigingen in de gevolgde muntpolitiek betoogd en als gevolg hiervan in October d.a.v. een commissie benoemd, teneinde te onderzoeken of en in hoeverre het aanbrengen van veranderingen noodzakelijk was. Eerst in Juli 1895 bracht bedoelde commissie haar rapport uit, waarin zij zich met geringe meerderheid voor het aanvaarden van den Gouden Standaard verklaarde.

De Regeering zou zeker, vanwege de groote moeilijkheid tot het scheppen van de hiervoor vereischte voldoende goud-reserve, niet zoo vlug tot standaardwisseling zijn overgegaan, had niet de vrede van Shimonoseki, in April 1895, waarbij China een oorlogsschatting van 200 millioen taels werd opgelegd, uitkomst gebracht.

Nu waren er geen beletselen in dit opzicht en 26 Maart 1897 werd de — behoudens eenige ondergeschikte wijzigingen — thans nog vigeerende muntwet afgekondigd, waarbij Japan wederom tot den Gouden Standaard overging en daarmede na de Restauratie zijn 5e tijdperk op monetair gebied intrad. Resumeerende toch had Japan van:

- 1868—1871 — den Zilveren Standaard;
- 1872—1879 — den Gouden Standaard;
- 1880—1885 — den Gouden en Zilveren Standaard;
- 1886—1897 — den „de facto” Zilveren Standaard;
- 1898 tot heden — den Gouden Standaard.

De verhouding van zilver en goud was bij deze nieuwe omzetting als 1 : 32,348 en men moest een ouden „gouden yen” halveeren om een „gouden yen” te verkrijgen, in waarde gelijk aan den toenmaligen „zilver-yen”.

Was het voor een goede doorvoering van de Standaardwisseling van groot belang, dat er zoo weinig mogelijk zilver in omloop was en de voorraad daarvan grootendeels bij de bank was geconcentreerd, er was nog een groote moeilijkheid. Hoeveel zilver toch zou uit het buitenland ter inwisseling terugvloeien? Dat was een vraag, die de Regeering zich moest stellen. In het invoeren van den Gouden Standaard toch lag niet zoozeer de moeilijkheid als wel in de omstandigheid dezen naar behooren te kunnen handhaven.

In het geheel waren 165 millioen zilveren yen geslagen, waarvan 130 millioen was uitgevoerd, die in geheel Oost-Azië tot Singapore toe circuleerden. De Regeering schatte, dat hiervan slechts 10 millioen zou terugkeeren, een raming, die achteraf bleek vrij juist

te zijn geweest. In het geheel toch werden 10,85 millioen wederom ingevoerd en zijn in totaal 45,5 millioen yen aan de circulatie onttrokken. Met den voorraad, in baren zilver aanwezig, kreeg het bestuur hierdoor een voorraad van 75 millioen ter beschikking, waarmede als volgt is gehandeld. $27\frac{1}{2}$ millioen is tot pasmunt omgewerkt, $6\frac{1}{4}$ millioen zijn in Formosa en Korea wederom in circulatie gebracht, $4\frac{1}{4}$ millioen (rond 1 mill. K.G.) zijn verkocht.

De verliezen, geleden door verkoop, kosten van den Standaardovergang, enz. bedroegen ongeveer 5,55 millioen; de winst, verkregen door de omstempelung tot pasmunt daarentegen 5,65 millioen. Het geheele proces is zeer snel doorgevoerd; 1 October 1897 werd met de omwisseling van zilver tegen goud begonnen en reeds 31 Juli 1898 werd hiermede geëindigd.

Nu rest nog de bespreking van het thans bestaande muntstelsel en van de voornaamste bepalingen van de muntwet van 1897.

Bepaald werd hierbij o.m.:

Een gewicht van 2 fun zuiver goud zal de eenheid van munt zijn en yen worden genoemd. In normale omstandigheden is de waarde daarvan ongeveer gelijk aan f 1,25 (in Ned. munt), 2 s. 0 d. 582 (in Eng. munt), 0,4984 Dollar (Amer. munt), 2,583 Francs (Fr. munt) en 2,0924 Mark (Duitsche munt).

Het decimale stelsel zal (evenals tevoren) bij het muntstelsel worden gevolgd; het honderdste deel van den yen zal sen, het tiende deel van den sen zal rin worden genoemd.

Uitgegeven zullen worden 9 soorten van munten, te weten:

Gouden munten van	20, 10 en 5 yen
Zilveren	„ „	50, 20 en 10 sen
Nikkelen	„ „	5 sen
Bronzen	„ „	1 sen en 5 rin

De samenstelling zal zijn voor:

Gouden munt = 900 deelen zuiver goud en 100 deelen koper
 Zilveren „ = 800 deelen zuiver zilver en 200 deelen koper
 Nikkelen „ = 250 deelen nikkel en 750 deelen koper
 Bronzen „ = 950 deelen koper, 40 deelen tin en 10 deelen zink

Het gewicht werd bepaald:

Voor 20-yen-goudstuk op	16,6665 gram
„ 10 „ „ „	8,3333 „
„ 5 „ „ „	4,1666 „
„ 50-sen-zilverstuk „	13,4783 „
„ 20 „ „ „	5,3914 „
„ 10 „ „ „	2,6955 „
„ 5-sen-nikkelstuk „	4,6654 „
„ 1 „ bronzen stuk „	7,1280 „
„ 5-rin „ „	3,5640 „

De gouden munt is wettig betaalmiddel tot elk bedrag, zilver tot een bedrag van 10 yen en nikkel of brons tot een bedrag van 1 yen.

Als overgangsmaatregel werd bepaald, dat de reeds uitgegeven goudstukken zouden circuleeren op de dubbele waarde van de gouden munten, geslagen overeenkomstig de wet van 1897, terwijl de uitgegeven zilveren yen geleidelijk zouden worden ingewisseld tegen de verhouding 1 yen zilver = 1 yen goud. Mede werd vastgesteld, dat de bestaande bankbiljetten thans tegen goud inwisselbaar zouden zijn.

Particulieren kunnen tegen een muntloon bij 's Rijks munt goudstukken doen slaan, echter zal het daarvoor aangeboden goud meer dan 100 momme, d.i. meer dan 375,65 gram moeten bedragen.

Uit het vorenstaande ontwaren wij alzoo, dat een muntstuk van 1 yen niet bestaat. Echter bestaat en circuleert wel, in de plaats daarvan, het bankbiljet van 1 yen van de Bank van Japan. Ten slotte moge nog dit worden vermeld. Vergeleken bij andere landen is er in Japan weinig geld in circulatie. Dit bedroeg op ultimo 1915 (latere gegevens zijn nog niet beschikbaar) 599.578.734 yen (waarvan 169.440.724 aan munt en 430.138.010 aan bankpapier) op een bevolking van 55.083.949 zielen, alzoo per inwoner ongeveer een bedrag van 10,88 yen.

J. STROOMBERG.

INDEX-CIJFERS.

Gedurende de periode, verstreken tusschen het sluiten van den wapenstilstand en het einde van Maart, daalde — aldus „The Economist” — het indexcijfer voortdurend. In April rees het echter 66 punten, zoodat het totaalcijfer op 30 April 5774 punten bedroeg en het relatief indexcijfer van 259,4 op 262,4 kwam. Dit resultaat is het gevolg van diverse tegengestelde bewegingen in de verschillende groepen.

De groepen „andere voedingsmiddelen” en „diversen” daalden, daarentegen stegen „granen en vleesch”, „weefstoffen” en „delfstoffen”; de stijging van laatstgenoemde groep legde wel het meeste gewicht in de schaal. De gebruikelijke staat volgt hier:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Dloersen: olïen, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) . . .	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
1 April „	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli „	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October „	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
1 April „	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
1 Juli „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October „	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
1 April „	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
1 Juli „	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
1 October „	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
1 Januari 1918	1286½	686	1684½	839½	1348½	5845	263,2
Einde Jan. „	1221½	686	1719½	829	1329	5785	262,9
„ Febr. „	1235	693	1733	838	1319	5818	264,4
„ Mrt. „	1238	697	1777	836	1319	5867	266,6
„ April „	1244	744½	1760	850	1342½	5941	270,0
„ Mei „	1247	777½	1773½	849	1369	6016	273,4
„ Juni „	1274	777½	1811½	861½	1380½	6105	277,5
„ Juli „	1274	777½	1808	889½	1379	6128	278,5
„ Aug. „	1287½	775	1920	889½	1395	6267	284,8
„ Sept. „	1246½	779½	1929	889	1394	6238	283,5
„ Oct. „	1271	780	1889	878½	1391½	6210	282,6
„ Nov. „	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. „	1303	782½	1805½	866	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782½	1618½	828	1335	5851	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April „	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat voor de twee groepen „granen en vleesch” en „andere voedingsmiddelen” de prijzen voor tarwe — eigen en ingevoerde tarwe — gerst, haver en aardappelen stegen, terwijl aan den anderen kant de prijzen voor thee en koffie daalden.

Weefstoffen en de grondstoffen daarvoor vertoonden, als gewoonlijk, eigenaardige bewegingen. De sterke daling van den henneprij — die zich in Maart reeds vertoonde — bleef in April aanhouden, ook jute was gemakkelijker. Aangaande de katoenmarkten bemerkt men een herleving, zoowel in Amerikaansch ruw materiaal, als in garen en doek.

Op de uitvoer-markten vertoonden zich teekenen van een sterke herleving; een prikkel tot meerder zaken doen was vooral de vergunning om uit te voeren naar de neutrale Europeesche landen en de toezegging, dat aanmerkelijke inperking van de oorlogsconstrôle spoedig te wachten is.

De „delfstoffen” ondervonden in sterke mate den invloed van de opheffing der regeeringsconstrôle op fabricage en verkoop van ijzer en staal, het resultaat was onmiddellijk een enorme prijsstijging. Cleveland No. 3, ruw ijzer, b.v. steeg tot 142 s. 6 d., terwijl de sedert langen tijd gehandhaafde regeeringsprijs 95 s. geweest was. Een levendige vraag deed zich

voor naar rails en stalen platen voor schepen; metaalgieterijen en -fabrieken hebben weder volop werk.

Een gezamenlijke roep ging op over gebrek aan arbeidskrachten, hetgeen — aldus „the Economist” — algemeen toegeschreven moet worden aan het stelsel van werkloosheidsuitkeeringen.

Koper, lood en tin waren alle dalende.

Bij de groep „diversen” was de daling van talk en de stijging van oliehoudende zaken opmerkelijk.

Kleinhandelsprizen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende.

Artikelen	1913	1914	1915	1916	1917	1918	Febr. 1919	Maart 1919
Gort	113	116	142	165	—	123	123	123
Koffie	94	88	91	100	118	174	176	176
Margarine	127	99	102	110	122	136	138	138
Stroop	100	100	125	161	179	193	196	196
Suiker (basterd)	89	91	105	115	116	120	127	127
„ (melis)	85	89	98	102	103	105	108	108
Zout	80	80	90	90	110	190	190	190

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

AANTEKENINGEN.

Het verzekeringswezen en de vredesvoorwaarden. — Het officieel in Parijs klaargemaakte uittreksel uit het den Duitschers aangeboden vredesverdrag bevat slechts enkele korte woorden over het verzekeringswezen, waarvan de strekking in hoofdzaak de volgende is:

Brandverzekeringcontracten worden door den oorlog niet als verbroken beschouwd, zelfs niet als de premien niet betaald zijn, maar vervallen op den datum van de eerst vervallende jaarpremien, die drie maanden na den vrede verschuldigd zijn.

Levensverzekeringcontracten worden evenmin door den oorlog als verbroken beschouwd, maar ingeval deze (om andere redenen dus dan alleen door oorlogsmaatregelen) toch voor royement in aanmerking komen, kan men de afkoopwaarde opeischen, maar indien het royement het gevolg was van het niet kunnen betalen der premien door dwingende oorlogsmaatregelen, dan zal het contract hersteld kunnen worden door betaling der achterstallige premien met interest.

Deze laatste bepaling valt in levensverzekeringkringen niet in goede aarde. Dergelijke ongelimiteerde bepalingen omtrent herstel werken altijd in de hand, dat de slechtste risico's er gebruik van maken, terwijl de betere gemakkelijker in hun eigen omgeving op weinig bezwarende voorwaarden opnieuw dekking kunnen vinden. Dit punt is het eenige, waarop de gepubliceerde bepalingen afwijken van de besluiten der Geallieerde conferentie van verzekerings-experts, die in 1917 te Parijs was gehouden. Men dient echter zijn definitief oordeel hieromtrent op te schorten tot de juiste redactie van de vredesvoorwaarden bekend is, omdat men niet weet hoe breede strekking men thans aan die „dwingende oorlogsmaatregelen” moet toekennen.

Zeeverzekeringen zijn verbroken vanaf het uitbreken van den oorlog, behalve wanneer het risico reeds ingegaan was. Als hetzelfde risico na het begin van den oorlog opnieuw verzekerd was, zal de nieuwe polis als substituut voor de oude beschouwd worden.

Alle verdragen op verzekeringsgebied zijn tenietgedaan, tenzij de invasie het voor den herverzekerde onmogelijk maakte een nieuwen herverzekeraar te vinden. Ieder der geallieerden mag echter alle levensverzekeringcontracten, door een zijner onderdanen aan-

gegaan met een Duitsche verzekering- of herverzekeringinstelling, ongedaan maken, waarbij deze instelling gebonden zal zijn haar reservewaarden voor het contract in kwestie over te dragen.

Naar verluidt, denkt bijvoorbeeld België hiervan gebruik te maken en is een project in dien geest daar reeds in behandeling. Men tracht dus ook hier het vóór den oorlog zoo bloeiende Duitsche verzekeringswezen een gevoeligen slag toe te brengen. De bepalingen, hierboven het eerst genoemd, omtrent de brandverzekering, schijnen nog het meest liberaal, of, zooals de „Times” van 14 Mei het uitdrukte, „very favourable to the enemy”. Maar men heeft te bedenken, dat weinig contractanten van die bepaling gebruik zullen maken, omdat verreweg de meeste brandverzekeringcontracten, die in het buitenland waren gesloten, gedurende den oorlog in het eigen land zijn ondergebracht.

HOLW.

Migratie in de V. S. gedurende 1918. — Het kan geen verwondering wekken, dat de aanwinst voor de Unie aan in den vreemde geboren personen voor het jaar 1918 gering was, de vermeerdering bleef bij alle voorgaande jaren van de laatste halve eeuw ten achter, met uitzondering van het jaar 1908, toen er een emigratie-saldo aan te wijzen viel. Een gedetailleerde opgave van de laatste vijf jaren volgt hier:

Aantal vreemdelingen	1918	1917	1916	1915	1914
Immigranten	115.916	152.959	355.767	258.678	688.495
Niet-immigranten	109.500	58.926	72.904	68.963	159.736

Totaal..... 225.416 211.885 428.671 327.641 848.231

Vertrek vreemdelingen

Emigranten	80.612	67.652	69.725	160.641	293.635
Niet-emigranten..	103.333	63.531	95.059	123.995	291.743

Totaal..... 183.945 131.183 164.784 284.636 585.378
Netto bevolk. aanw. 41.471 80.702 263.887 43.005 262.853

De netto aankomst langs punten van de grens met Canada is grooter geweest in 1918 dan de netto aankomst voor de geheele Unie, een aanzienlijk deel der reizigers, uit Canada komende, had echter over dit land slechts zijn reisroute gekozen. De netto inflatie in de Pacific-havens bedraagt 10.433 personen, waarvan het meerendeel Japanners. In de Atlantische zeehavens laat zich een emigratie-saldo vaststellen van 29.806 personen.

Het „Immigration Service Bulletin” vermeldt nog de volgende nationaliteitstotalen. Het netto aankomstcijfer heeft bedragen Skandinaven: 3.889 (8.024), Hebreuwen 2.436 (8.510), Ieren 3.661 (5.565), Franschen 5.312 (6.944), Schotten 4.858 (5.187), Japanners 6.140 (4.902), Afrikanen 7.564 (6.538). Een vertrek-saldo hebben voorts aan te wijzen: Polen 10.177, Italianen 3.156, Russen 2.218, Grieken 1.675. De tusschen haakjes geplaatste cijfers geven het aantal voor 1917 aan.

Crisisonderzoek in de Verenigde Staten. — In Amerika is een vrij groot aantal ondernemingen verzezen, die als voorwerp van handel het conjunctuur-voorzicht gekozen hebben. Zij verzamelen en bewerken gegevens betreffende de conjunctuur, om op grond daarvan tegen betaling het waarschijnlijk toekomstig verloop te voorspellen aan gegadigden uit het zakenleven, die zich daartoe tot hen gewend hebben. Naar een daarvan, „Babson's Statistical Organisation”, heeft men h.t.l. in verband met nationale plannen nog al eens verwezen. Het bestaan van dergelijke instellingen in dezen vorm kan voor Amerika misschien niet verwonderingwekkend gevonden worden. Toch schijnt men zich over den bestaanden toestand niet voldaan te voelen, want thans heeft de „Federal Reserve Board” dit werk ter harte genomen. Het ligt voor de hand, dat de wijze van werken, die winstnajagende instellingen volgen, menigmaal te wenschen overlaat. In 1918 was daarom reeds aan „Harvard University” begonnen op zuiver

wetenschappelijken grondslag een serie handelsindexen voor te bereiden. De Federal Reserve Board zal nu de onderzoekingen verrichten middels de reserve banks. Thans naderen hare voltooing de volgende onderzoekingen: 1°. intrest en disconto-notering der F. R. Banks en voornamelijk leden-banken; 2°. volledige cijfers der transacties van leden van clearinghouses; deze gegevens zullen er toe kunnen leiden de individueele publicatie van clearinghouse-cijfers ter zijde te stellen; 3°. groothandelsprijzen gegroepeerd naar waren van producenten en waren van verbruikers, landbouwvoortbrengselen, enz.; 4°. productiecijfers der toonaangevende industrieën, waarbij staal, katoen en wollen goederen, kolen en een aanzienlijk aantal anderen; 5°. transportcijfers, een beeld gevende van het binnen- en het buitenlandsche handelsverkeer. De cijfers zullen publiek gemaakt worden in het Federal Reserve Bulletin. De Board is niet voornemens aan de cijfers beschouwingen vast te knopen over de toekomst van den handel, dit wil hij overlaten aan degenen, die er nut in zien van de cijfers gebruik te maken bij hun onderzoek naar de industriele en overige conjunctuur.

Invoer in de V. S. uit Europa. — Als „indicative of Europe's lack of exportable material” wordt in een National City Bank-publicatie een tableau van Amerikaansche invoeren uit de Oude Wereld gegeven. De volgende eindcijfers, uitgedrukt in dollars, die voor ieder jaar maar een periode van 8 maanden, eindigende met Februari, omvatten, nemen wij over:

1913.....	\$ 628.497.666	1917.....	\$ 390.055.430
1914.....	„ 594.763.705	1918.....	„ 284.087.652
1915.....	„ 431.327.334	1919.....	„ 187.800.670
1916.....	„ 371.505.418		

De enorme stijging der goederenprijzen ten spijt, is het cijfer voor 1919 toch kleiner dan gedurende de afgelopen 20 jaar voorgekomen is.

Aansluitende aan de artikelen, die in dit weekblad verschenen zijn over de vraag waar na terugkeer van meer normale tijden de verkoop van het gouvernementstijnt bij voorkeur ware te verrichten,¹⁾ zij volledigheidshalve aangeteekend, dat, blijkens een bericht in de dagbladen, in het voornemen schijnt te liggen, voorloopig met den verkoop te Batavia voort te gaan, alhans de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Amsterdam, daartoe gemachtigd door den Minister van Koloniën, brengt ter kennis van den handel, dat, behalve 3000 blokken, welke vermoedelijk reeds zijn verscheept, voorloopig geen tin voor gouvernementstrekening uit Nederlandsch-Indië zal worden aangevoerd.

¹⁾ Zie jaargang 1917, pag. 386 en 407, 1919 pag. 132.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 April 1919.

Yves-Guyot, La tyrannie socialiste et le triomphe de Karl Marx; A. Raffalovich, Réflexions d'économiste. Situation ouvrière en Angleterre. Réforme monétaire et fiscale en Bohême. Question des changes à Paris; Fr. Bernard, L'unification de l'Afrique du Nord; H. Lambert, Le désarmement et la liberté des mers; M. Dewavrin, L'effort canadien pour la guerre mondiale.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, Mei 1919.

M. Cotterau, Répartition statistique des taux de bénéfices annoncés dans les sociétés par actions; M. A. Barriol, Statistique de l'emploi des recettes des compagnies de chemins de fer; M. Yvernès, Chronique de statistique judiciaire; M. A. Barthe, La population de l'Espagne.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. — Tübingen, 1918. — 46. Band. 1. Heft.

J. Schumpeter, Zur Soziologie der Imperialismen; *M. Weber*, Die Wirtschaftsethik der Weltreligionen; *Prof. E. Lederer*, Zum Sozialpsychischen Habitus der Gegenwart; *Dr. E. Block*, Ueber einige politische Programme und Utopien in der Schweiz; *Dr. A. Hahn*, Der Gegenstand des Geld- und Kapitalmarktes in der modernen Wirtschaft.

Zeitschrift für Sozialwissenschaft. — Leipzig, April 1919.

F. Schmidt, Der Bilanzgedanke und die Wechselkurse; *H. Schneider*, Der Kampf der oberschlesischen Kohle gegen die englische; *I. Hahn*, Soziale Wirkungen des Hackbaus in der europäischen Pflugkultur; *B. Simmersbach*, Die finanziellen Ergebnisse der französischen Eisenbahnen im Kriege; *Dr. W. Schweisheimer*, Die Verschiebung des Zahlenverhältnisses der Geschlechter durch den Krieg; *Dr. W. Brandis*, Die Berufsgenossenschaften im Kriege; *Dr. A. Hellwig*, Kriminalpolitik als Verteilungsproblem; *H. Fehlinger*, Die deutsche Kolonialgeschichte Kurlands; *Dr. E. Schultze*, Ein Abhilfsmittel für die Schwankungen der Kaufkraft des Beamtengehalts; *Dr. P. Martell*, Der niederrheinische Braunkohlenbergbau.

The American Economic Review. — Princeton, Maart 1919.

A. S. Dewing, The procedure of contemporary railroad reorganization; *H. J. Davenport*, The war-tax paradox; *L. H. Haney*, Price fixing in a competitive industry: A pioneer case; *G. E. Putnam*, The federal farm loan system; *P. J. Eberle*, Labor turnover; *H. J. Harris*, Reconstruction problems in foreign countries; *A. M. Sakolski*, British food supply; *C. O. Ruggles*, Report of the Interstate commerce commission; *P. W. Garrett*, Watching the movement of prices during the War.

Supplement: I. Papers and proceedings of the thirty-first annual meeting of the American Economic Association.

II. Report of the committee on war finance of the American Economic Association.

Political science quarterly. — New York, Maart 1919.

W. A. Dunning, European theories of constitutional government after the congress of Vienna; *Th. Veblen*, The intellectual Pre-eminence of Jews in modern Europe; *W. R. Shepherd*, The expansion of Europe I; *A. M. Schlesinger*, The American revolution reconsidered; *F. Blackly en Miriam E. Oatman*, Difficulties of World organization; *L. H. Haney*, Price fixing in the United States during the war I; *B. B. Kendrick*, Thoughts on permanent peace; *L. Rogers*, Political philosophy and a league of nations.

The Journal of Political Economy. — Chicago, Maart 1919.

P. H. Douglas en F. E. Wolfe, Labor administration in the shipbuilding industry during wartime I; *H. E. Bourne*, Food control and price-fixing in revolutionary France.

The Journal of Political Economy. — Chicago, April 1919.

H. L. Reed, The industrial outlook; *C. N. Hitchcock*, The war housing program and its future; *R. Zon*, Reconstruction and natural resources; *W. H. Hamilton*, An appraisal of Clay's economics;

The American Journal of international law. — New York, Januari 1919.

Fr. K. Nielsen, The lack of uniformity in the law and practice of states with regard to merchant vessels; *J. W. Garner*, Treatment of enemy aliens; *G. Bower*, Private property on the high seas.

Supplement: Official documents.

Journal of the Institute of Bankers. — Londen, Mei 1919.

E. Crammond, The economic outlook; *J. Paget*, The Gilbert lectures, 1919.

The Bankers' Magazine. — Londen, Mei 1919.

After the war. — The reconstruction period. — National revenue. — Emergency war money issued in France.

The Geographical Journal. — Londen, Mei 1919.

J. B. Noel, A journey to Tashirak in southern Tibet, and the eastern approaches to Mount Everest; *H. D. Warburg*, The admiralty tide tables and North Sea tidal predictions; *G. A. Beazeley*, Air photography in Archaeology. Notes on air-routes: I. to South Africa, communicated by the Air ministry.

Svensk Export. — Stockholm, Maart/April 1919, bevat o.a.:

No. 5. *Sven Helander*, Världens guldörråd före och efter kriget;

De goudproductie is gedurende den oorlog achteruitgegaan. Toch zijn de goudvoorraden van de papierbanken in de neutrale en verschillende oorlogvoerende staten sterk gestegen. De oorzaak daarvan is tweeledig nl. 1o. de concentrering van den goudvoorraad uit het vrije verkeer, 2o. de overgang van goud van zwakke staten naar de staatkundig sterkere.

Willy Kinberg, Den tschecko-slovakiska statens finansiella och ekonomiska politik; *Henrik Ranway*, Finlands handelsförbindelser under år 1918.

No. 6. *H. Rosén*, Transkaukasien; *H. von Zeipel*, Sveriges utrikeshandel under år 1917.

No. 7. *Edvard Welle-Strand*, Nordens framtid ligger på havet.

No. 8. *Gustav Cassel*, Krigsskadestånd och handelspolitik; *Helge Nelson*, Argentina; *Edvard Welle-Strand*, Det nya Norge; *N. Unnerus*, Island.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 Mei 1919.

E. L. K. Schmülling, De Indische landbouwstatistiek, hoe zij was en hoe zij worden moet; *H. Tiauw Tjong*, Bij de Chineesche legatie; *Mr. A. A. de Vries*, De rechtstoestand der slaven onder de Oost-Indische Compagnie; *M. v. Geuns*, Het Oosten in vogelvlucht, van Boeddha tot de Groot-Mogols.

REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Haver en evene. Haver en evene zijn afgevoerd van de lijst van producten, die door de regering in bezit worden genomen. Ingetrokken zijn de voor deze artikelen vastgestelde prijzen, het vervoeren afleveringsverbod en de zaaizaadregeling, voor zover zij op haver en evene van toepassing was.

Lijn- en koolzaad. Lijnzaad, koolzaad, raapzaad, boterzaad en dederzaad zijn afgevoerd van de lijst der producten, welke door de regering in bezit worden genomen. Tevens zijn ingetrokken de voor deze zaden uitgeloopte prijzen, de maximumprijzen voor den kleinhandel, de vastgestelde distributieregeling (afleveringsverbod) en de zaaizaadregeling, voor zover zij op deze zaden van toepassing was.

Verkoop te velde. Voor zover dit niet reeds geschied was bij de beschikkingen van 31 Maart jl. en 10 April jl. is ingetrokken de beschikking van 22 Aug. 1918, houdende een vervoerverbod van ongedorschte granen, zaden en peulvruchten en een beperking van den verkoop van gewassen te velde.

Broodkaarten. Tengevolge van den acht-urigen werkdag, welke in verschillende bedrijven reeds is ingevoerd, vervalt de noodzakelijkheid, dat aan arbeiders in continu-bedrijven, acht uren daags werkzaam zijnde, een vierde aanvullingsbroodkaart wordt verstrekt. Deze arbeiders mogen in het vervolg slechts drie aanvullingsbroodkaarten ontvangen.

Brood. De aandacht wordt er op gevestigd, dat het sinds 25 April j.l. weder geoorloofd is melkbrood te bakken. Naar men bericht, zal het verbod van loonbakken binnenkort worden opgeheven.

De Regeering heeft, naar men bericht, toegezegd, dat binnenkort het aardappelpoeder uit de bloem voor de broodbereiding zal verdwijnen.

Suikerbieten. Ingetrokken zijn het verbod tot vervoer en aflevering van suikerbieten en suikerbietenpulp, de distributie-regeling voor suikerbietenpulp der campagne 1919/20 en het verbod tot het drogen van bladeren van suikerbieten en voederbieten.

Melk. Vaststelling van nieuwe maximumprijzen voor melk ligt voorloopig nog niet in het voornemen der Regeering.

Stapelgroenten. Met ingang van 15 Mei is het artikel stapelgroenten afgevoerd van de lijst van goederen, aangewezen krachtens art. 1 der Distributiewet 1916 en zijn de maximumprijzen voor stapelgroenten ingetrokken.

Vrachten binnenschipperij. Met ingang van 8 Mei is vervallen de bestaande verhooging op de vrachten in de binnenschipperij ten bedrage van 5 pCt. (resp. 7 pCt. voor het vervoer van en naar Delfzijl).

Visscherij-inspectie. Bij Kon. besluit van 9 Mei is ingesteld een Staatscommissie, teneinde een onderzoek in te stellen omtrent de werking der visscherij-inspectie.

Huiden, lederen looistoffen. Met ingang van 8 Mei zijn ingetrokken alle nog van kracht zijnde beschikkingen betreffende huiden, leder en looistoffen, met uitzondering van de beschikking van 18 November 1918, houdende een distributieregeling voor goedkoop zoollleder, welke nog gehandhaafd dient te blijven, ten einde een regelmatige afwikkeling onder de noodige controle dezer aangelegenheid te bevorderen.

Looistoffen. De in het vervolg hier te lande aan te voeren looistoffen zullen niet meer door het Rijkskantoor voor Huiden en Leder worden overgenomen; fabrikanten kunnen deze rechtstreeks aankopen, hetzij door bemiddeling van importeurs, hetzij door zelf voor den invoer zorg te dragen. Zij zullen zich echter moeten houden aan de door het Rijkskantoor voor ieder vastgestelde maximum-hoeveelheid.

IJzer en staal. Ingetrokken is, met ingang van 6 Mei, de beschikking van 29 Aug. 1918, betreffende aflevering van ijzer en staal uit voorraad. Voor ijzer en staal, afgeleverd en vervoerd uit magazijnen en andere opslagplaatsen hier te lande, zijn dus geen vervoervergunningen meer noodig. Wel zijn dergelijke vergunningen nog vereischt voor vervoer van de grens af naar de bestemmingsplaats.

Harde kalizeep. Na 31 Mei zal van Rijkswegen geen harde kalizeep meer beschikbaar worden gesteld.

Formaline. Ingetrokken is het verbod tot aflevering en vervoer van formaline.

Papier. Met ingang van 7 Mei is opgeheven de Commissie van Advies inzake papier.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	April 1919		April 1918	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk...	21.023	f 990.563.156	19.729	f 603.736.435
Ter voldoening van Rijksbelast.	6.417	„ 673.268.528	4.314	„ 334.267.665
	1.409	„ 12.328.617	817	„ 8.072.203

EMISSIES IN APRIL 1919.

Provinc. en Gemeentelijke leeningen f	7.799.375,—
zijnde:	
Zeeland f 1.250.000,— 5½ % obl. à 100 %.	
Leiden f 2.500.000,— 5½ % obl. à 99⅞ %.	
Dordrecht f 2.000.000,— 5½ % obl. à 99⅞ %.	
Delft f 2.000.000,— 5½ % obl. à 99⅞ %.	
Ootmarsum f 60.000,— 5 % obl. à 100 %.	
Bank- en Crediet-instellingen	3.078.500,—
zijnde:	
N.V. Provinc. Crediet- en Spaarbank f 600.000,— 5 % notes à 97¼ %.	
Uniebank voor Nederland en Koloniën f 1.000.000,— aand. à 105 %.	
Van Ranzow's Bank f 300.000,— aand. à 115 %.	
N.V. Bankierskantoor Van Mendes Gans & Co. f 1.000.000,— aand. à 110 %.	
Hypotheekbanken (werkzaam in het buitenland)	15.000,—
zijnde:	
Holland Washington Hypotheekbank f 150.000,— aand. à 100 % (met 10 % storting).	
Industriele Ondernemingen	1.860.000,—
zijnde:	
Koninklijke Vereenigde Tapijtfabrieken f 1.000.000,— 6 % cum. pref. winstd. aand. à 100 %.	
N.V. Emailleerfabriek „De IJsel” f 100.000,— aand. à 100 %.	
N.V. Industr. en Handelsmaatschappij voor gouden en zilveren werken v/h. E. Goudsmit f 100.000,— aand. à 100 %.	
Stoommeelf.br. „Holland” f 500.000,— aand. à 105½ %.	
Instrumentfabriek- en Handel v/h. P. J. Kipp & Zonen f 125.000,— aand. à 106 %.	
Cultuurondernemingen, Handelsverenigingen en Handelsvenn.	2.260.000,—
zijnde:	
N.V. Manders Seemann & Co's Handel-Mij. f 1.500.000,— 7 % cum. pref. winstd. aand. à 102 %.	
N.V. Algemeene Handel-Mij. van Onroerende Goederen f 200.000,— aand. à 113 %.	
Nieuwe Russ. Houthandel f 250.000,— aand. à 130 %.	
Groninger Houthandel en Houtproducten-Fabricatie f 179.000,— aand. à 100 %.	
Rubber-Maatschappijen	1.500.000,—
zijnde:	
Silau Sumatra Rubber-Maatschappij f 1.500.000,— aand. à 100 %.	
Totaal f	16.512.875,—

Totaal der emissies in Januari .. f	351.300.909,—
Februari .. „	32.726.200,—
Maart „	35.629.547,50
April „	16.512.875,—
Algemeen Totaal	f 436.169.531,50

Bovendien:

f 29.700.000,— 3/m. Schatkistpromessen	a f 989,22
„ 24.600.000,— 6/m.	„ „ 977,50
„ 7.133.000,— 4½ % Schatkistbiljetten	„ „ 1003,60

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

	17 Mei 1919	20 Juli 1914
Ned. Bank	Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14
Bel. Binn. Eff. Versch. in R.C.	4 1/2 " 1 " '15	4 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 " 19 Aug. '14	5 " 23 " '14
Duitsche Rijksbank	5 " 5 Apr. '17	3 " 29 Jan. '14
Bank van Frankrijk	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 21 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 1/2 " 4 Jan. '19	5 " 12 Mrt. '14
Zweedsche Rijksbk.	6 1/2 " 24 Apr. '19	4 1/2 " 6 " '14
Bank v. Noorwegen	5 1/2 " 9 Mei '19	4 1/2 " 11 " '14
Zwitserse Nat. Bk.	5 1/2 " 3 Oct. '18	3 1/2 " 19 " '14
Belgische Nat. Bk.	5 " 6 Febr. '19	4 " 30 Jan. '14
Bank van Spanje	4 " 22 Mrt. '17	4 1/2 " 24 Sept. '03
Bank van Italië	5 " 10 Jan. '18	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3 1/2-4 1/2	—
Javasche Bank	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
17 Mei '19	3 7/8-4	3 1/2	3 1/2-3/2	4-4 1/2	—	5 1)
12-17 M. '19	3 3/4-4 1/4	3 1/4-3/4	3 1/2-3/2	4-3/2	—	5-6
5-10 M. '19	4 1/8-1/4	3-4	3 1/2-1 1/2	4-3/2	—	3 1/4-5 1/2
28 A.-3 M. '19	4 1/4-1/2	3 1/2-4 1/4	3 1/2-1 1/2	4-3/2	—	4 1/2-6 1/2
13-18 M. '18	2 1/2-3 1/2	2 1/2-3 1/2	3 1/2-3/2	4-3/2	—	3-5 1/2
14-19 M. '17	2-1 1/4	2 1/4	4 3/4-3/2	4-3/2	—	2-3
20-24 Juli '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 1/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 16 Mei. 2) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 5/8-7/8 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was de geheele week gezocht op ongeveer onveranderde koersen. Ook New York bleef sterk gevraagd en liep wederom niet onbeduidend op. De koers blijft zich doorlopend boven het normale goudpunt bewegen. Daarentegen liep Parijs verder terug. Ook België was, hoewel de meeste dagen flinke vraag bestond, eveneens flauwer. In marken waren de omzetten weder zeer groot. De koers kon niet onbelangrijk verbeteren. Vooral Zaterdag opende de markt zeer vast, zoodat al spoedig 21 betaald werd. Daarna trad echter een sterke daling in en heden was de markt bijzonder flauw. Weenen was tamelijk vast, waarbij belangrijk hogere koersen genoemd werden; in het algemeen was de noteering echter nominaal. Van de neutrale wissels was Stockholm andermaal sterk aangeboden en nu, evenals de beide andere Scandinavische wissels, aanzienlijk onder het nominale goudpunt.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	België 1)	New York 1)
12 Mei 1919..	11.76	40.75	19.25	10.25	39.40	2.50 1/8
13 " 1919..	11.77 1/2	40.15	18.25	10.50	39.40	2.50 1/2
14 " 1919..	11.77 1/2	39.95	18.27 1/2	10.30	39.20	2.50 1/4
15 " 1919..	11.76 3/4	39.75	19.40	11.—	38.90	2.51
16 " 1919..	11.77	40.—	19.80	11.60	39.15	2.51 1/4
17 " 1919..	11.79	40.—	19.50	11.50	39.02 1/2	2.52 1/4
Laagste d. w. 1)	11.73	39.40	17.90	9.75	38.80	2.49 1/4
Hoogste " " 1)	11.81	40.95	21.—	12.—	39.65	2.52 1/2
10 Mei 1919..	11.74	40.90	19.—	9.75	39.55	2.50 1/8
3 " 1919..	11.68	41.25	21.70	10.—	39.35	2.49 1/2
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiana 1)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Bataola 1) telegrafisch
12 Mei 1919	65.22 1/2	61.25	63.80	50.30	50.50	99 1/2-3/4
13 " 1919	64.90	61.20	63.75	50.30	50.50	99 1/2-3/4
14 " 1919	64.90	61.25	63.80	50.35	50.60	99 1/2-3/4
15 " 1919	64.85	61.25	63.85	50.45	50.50	99 1/2-3/4
16 " 1919	64.80	61.30	63.75	50.35	51.—	99 1/2-3/4
17 " 1919	64.40	61.20	63.85	50.15	51.20	99 1/2-3/4
L'ste d. w. 1)	64.40	61.—	63.65	50.10	50.—	99 1/2
H'ste " " 1)	65.45	61.50	64.—	50.55	51.50	99 1/2
10 Mei 1919	65.20	61.25	63.85	50.25	50.70	99 1/2-3/4
3 " 1919	66.25	62.—	64.10	50.20	50.50	99 1/2-3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. 4 Rm.)	Zicht Amsterdam (in cents per gld.)
17 Mei 1919	4.66.—	6.42	nom.	39 1/2
Laagste d. week..	4.65.75	6.22	nom.	39 1/2
Hoogste " " ..	4.68.50	6.42	nom.	39 3/8
10 Mei 1919	4.68.50	6.17	nom.	39 7/8
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	3 Mei 1919	8 Mei 1919	Tijdsperk 9-17 Mei 1919		17 Mei 1919
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16	97 7/16
*B. Aires 1) ..	d.p.gd.pes.	51 1 1/16	51 7/8	51 3/8	52 1/16	51 1/2
Calcutta ...	sh/d.p.rup.	1/6 1/2	1/6 1/2	1/6	1/8 1/16	1/8 1/2
Hongkong ...	id. p. \$	3/4 3/4	3/5 1/2	3/5	3/6 1/16	3/6 1/4
Lissabon	d.p.escudo	32 3/8	31 3/4	30 1/4	31 1/4	31
Madrid	Peset. p. £	23.05	23.12	23.—	23.43	23.10
*Montevideo 1	d.p.peso	59 3/8 2)	59 3/8	58 1/4	59 1/4	58 7/8 4)
Montreal....	\$ per £	4.80 2/8	4.82 1/2	4.78 1/2	4.83	4.78 3/8
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	14 1/4 3)	14 1/2	14 3/16	14 1/2	14 1 1/2
Rome	Lires p. £	35.18	35.60	35.46	38.30	37.80
Shanghai ..	sh/d.p.tael	5/—	5/0 1/2	5/1	5/3	5/2 1/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 1/2 5)	2/4 7/8	2/4 1/2	2/4 3/16	2/4 7/8
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	10 3/8	10 2 1/2	10 1/2	10 2 1/2	10 2 1/2
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/2 1/4	2/2 3/8	2/2	2/2 1/2	2/2 3/8

* Koersen van den dag voorafgaande aan de data in het hoofd vermeld. 1) Telegrafisch transfert. 2) Noteering van 30 April. 3) Id. van 2 Mei. 4) Id. van 14 Mei.

GOUD EN ZILVER.

Sedert 29 Juli 1916 worden de dagelijkse ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen		te New York	
17 Mei 1919.....	53 1/2	110 1/2	
10 " 1919.....	58	111	
3 " 1919.....	48 1 1/16	101 1/8	
26 April 1919.....	48 3/4	101 1/8	
18 Mei 1918.....	48 7/8 1)	99 1/2	
19 Mei 1917.....	37 3/8	74 1/8	
20 Juli 1914.....	24 1 1/16	54 1/8	

1) Noteering van 17 Mei 1918.

N. U. M.

Weekstaat der Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Bankers	Buitenl. Schatkistbilj.	Debet Diverse reken. 1)	5 pCt. Schuld-brieven.	Credit Diverse reken. 1)
15 Mei 1919..	1.095	58.650	431	17.145	35.008
8 " 1919..	2.227	58.650	427	17.144	34.706
30 April 1919..	1.958	58.650	419	17.146	34.294
24 " 1919..	1.868	58.650	(*) 383	17.142	(*) 34.368
16 " 1919..	3.719	58.650	70.400	17.126	104.199

1) Beide rekeningen omvatten, behalve garantiëwissels in portfeuille tot het bedrag der buitenl. schatkistbiljetten, in hoofdzak garantiëwissels in depôt bij de Ned. Bank.

2) Bij vergelijking met de vroegere weekstaten tonen de Diverse Rekeningen een vermindering aan, doordat de als surplus voor buitenlandsche schatkistbiljetten ontvangen waarden, die vroeger zoowel aan de debetzijde als aan de creditzijde der weekstaten onder dit hoofd voorkwamen, thans buiten beschouwing zijn gelaten. — In het vervolg zullen deze als surplus ontvangen waarden niet meer in de weekstaten tot uitdrukking komen.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 17 Mei 1919.

Activa.

Binnenl. Wis-	H.-bk.	f127.810.023,54½	
sels, Prom.,	B.-bk.	733.081,53½	
enz. in disc.	Ag.sch.	24.789.857,13	f 153.332.962,21
Papier o. h. Buitenl. in			
disconto			—
Idem eigen portef. f		27.621.849,—	
Af: Verkocht maar voor			
de bk. nog niet afgel.			27.621.849,—
Beleeningen			
incl. vrsch.	H.-bk.	f150.018.842,39½	
in rek.-crt.	B.-bk.	12.230.927,83	
op onderp.	Ag.sch.	66.267.440,84	
		f228.517.211,06½	
Op Effecten		f223.180.911,06½	
Op Goederen en Spec.,"		5.336.300,—	228.517.211,06½
Voorschotten a. h. Rijk			13.250.373,84
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud		f 56.411.325,—	
Muntmat., Goud ..		605.748.663,91½	
		f662.159.988,91½	
Munt, Zilver, enz.,"		7.544.830,06½	
Muntmat., Zilver ..		—	669.704.818,98
Effecten			
Bel.v. h. Res.fonds.,"		f 5.069.962,32	
id. van ½ v. h. kapit.,"		3.984.593,43	9.054.555,75
Geb. en Meub. der Bank			1.770.000,—
Diverse rekeningen			76.013.494,61
			f1.179.265.265,45½

Passiva.

Kapitaal		f 20.000.000,—
Reservefondsen		5.079.402,56
Bankbiljetten in omloop		1.042.667.265,—
Bankassigtiën in omloop		2.802.733,12
Rekening-Courant saldo's:		
Van het Rijk		f —
Van anderen		101.355.087,88
		101.355.087,88
Diverse rekeningen		7.360.776,89½
		f1.179.265.265,45½
Beschikbaar metaalsaldo		f 439.960.466,08½
Op de basis van ⅔ metaaldekking		210.595.448,88½
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop		
dan waartoe de Bank gerechtigd is		2.199.802.330,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

		<i>Meer</i>	<i>Minder</i>
Disconto's	6.230.705,36		
Buitenlandsche wissels	264.783,—		
Beleeningen	2.432.193,64		
Goud			228.673,40
Zilver	185.698,22		
Bankbiljetten			19.214.035,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	29.972.723,11½		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschbare schulden
17 Mei 1919	662.160	7.545	1.042.667	104.158
10 " 1919	662.389	7.359	1.061.881	74.220
3 " 1919	662.835	7.262	1.083.454	48.581
26 April 1919	663.348	8.114	1.034.638	94.915
19 " 1919	666.605	8.952	1.025.906	93.872
12 " 1919	667.070	8.851	1.020.674	90.518
5 " 1919	667.947	8.733	1.019.207	81.820
29 Maart 1919	669.334	9.750	1.011.223	82.202
22 " 1919	670.253	9.597	992.658	83.231
15 " 1919	675.032	9.468	1.001.168	78.555
8 " 1919	676.947	9.317	1.009.168	71.281
1 " 1919	677.311	9.219	1.018.535	75.284
22 Febr. 1919	677.319	9.105	1.000.194	65.696
18 Mei 1918	719.240	7.756	933.985	62.857
19 Mei 1917	596.180	7.129	757.339	59.484
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Disconto's		Beleeningen	Beschikbaar Metaalsaldo	Dekking-percentage
	Totaal	Hiervan Schatkistpromessen rechtstreeks			
17 Mei 1919	153.333	101.000	228.517	439.960	58
10 " 1919	147.102	88.000	226.085	442.146	59
3 " 1919	144.892	80.000	231.978	443.305	59
26 Apr. 1919	139.716	93.000	225.975	445.163	60
19 " 1919	143.344	94.000	206.089	451.211	60
12 " 1919	140.327	94.000	200.495	453.290	61
5 " 1919	137.031	99.000	194.720	456.077	61
29 Mrt. 1919	119.690	87.000	195.746	459.997	62
22 " 1919	113.894	82.000	190.530	464.262	63
15 " 1919	110.373	65.000	193.785	468.132	63
8 " 1919	101.841	50.000	189.577	470.053	64
18 Mei 1918	55.018	18.000	135.293	527.115	73
19 Mei 1917	68.712	54.000	86.567	439.016	74
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van ⅔ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	10 Mei 1919	17 Mei 1919
Aan schatkistpromessen..	f 394.630.000,—	f 401.630.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	88.000.000,—	101.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	80.934.000,—	80.799.000,—
Aan zilverbons	55.469.739,50	53.883.080,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Naast de per mail ontvangen gegevens worden de telegrafisch bekend geworden totaalcijfers der obligo's en uitzettingen en het beschikbaar metaalsaldo van latere data opgenomen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opschb. schulden
10 Mei 1919	***	***	335.700	
3 " 1919	***	***	335.900	
26 April 1919	***	***	334.600	
5 April 1919	127.009	10.530	211.469	123.292
29 Mrt. 1919	127.706	10.748	210.776	126.038
22 " 1919	125.600	10.972	210.470	121.915
8 " 1919	123.175	11.844	208.915	122.110
1 " 1919	122.272	12.220	205.556	127.186
11 Mei 1918	97.028	16.734	183.850	70.512
12 Mei 1917	72.825	22.463	157.741	34.906
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaalsaldo	Dekking-percentage
10 Mei 1919		214.400		***	68.700	***
3 " 1919		210.400		***	69.300	***
26 Apr. 1919		211.100		***	69.900	***
5 Apr. 1919	8.500	20.832	78.731	8.515	70.880	41
29 Mrt. 1919	9.398	22.069	80.700	10.254	71.342	41
22 " 1919	8.359	21.462	79.616	9.695	70.351	41
8 " 1919	8.368	21.190	86.804	10.352	69.124	41
1 " 1919	8.360	21.126	92.993	9.683	68.266	40
11 Mei 1918	7.076	26.509	69.099	29.125	63.088	45
12 Mei 1917	6.534	36.225	49.605	9.504	57.211	49
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van ⅔ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal.	Circulatie	Andere opschb. schulden	Disconto's	Dia. rekeningen ¹⁾
22 Maart 1919	962	1.643 ²⁾	882	1.345	114
15 " 1919	958	1.627 ³⁾	833	1.343	109
8 " 1919	952	1.686 ⁴⁾	865	1.322	119
1 " 1919	948	1.692 ⁵⁾	847	1.303	115
23 Maart 1918	647	1.256	901	1.075	626
24 Maart 1917	762	1.043	1.104	939	360
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 250 dz. gld. ³⁾ idem 260 dz. gld. ⁴⁾ idem 265 dz. gld. ⁵⁾ idem 256 dz. gld.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
14 Mei 1919	85.574	76.487	346.666	28.500	329.592
7 " 1919	85.927	76.782	347.240	28.500	330.094
30 April 1919	85.676	77.162	384.340	28.500	331.095
23 " 1919	85.116	76.163	349.108	28.500	332.096
15 Mei 1918	61.708	49.977	244.063	28.500	220.254
16 Mei 1917	64.841	38.514	155.948	28.500	124.168
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-percentage ¹⁾
14 Mei '19	46.434	77.984	22.807	111.479	27.537	20,50
7 " '19	49.453	79.477	23.692	115.161	27.595	19,88
30 Apr. '19	55.088	82.227	21.930	124.722	26.964	18,38
23 " '19	50.225	81.793	24.591	117.208	27.404	19,32
15 Mei '18	57.317	105.522	41.457	133.820	30.182	17,22
16 Mei '17	44.963	108.231	52.996	118.231	34.776	20,43
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52½

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-percentage ¹⁾
7 Mei 1919	1.770.847	1.750.263	7.713.900	26.722.009	35
30 Apr. 1919	1.776.690	1.755.868	7.277.308	26.628.121	34
23 " 1919	1.932.972	1.911.845	6.862.119	25.874.800	34
15 " 1919	1.932.558	1.912.036	6.839.461	25.871.133	34
7 Mei 1918	2.464.955	2.345.192	1.550.545	11.802.332	34
7 Mei 1917	2.550.502	2.532.916	469.176	8.303.592	36
23 Juli 1914	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
7 Mei 1919	29.144.615	12.255.907	18.535.600	7.304.800
30 Apr. 1919	31.552.664	14.537.274	18.558.200	7.268.600
23 " 1919	28.748.205	11.585.569	17.984.100	6.853.500
15 " 1919	29.982.032	13.036.031	18.078.300	6.829.300
7 Mei 1918	13.577.588	6.857.044	8.613.400	1.536.800
7 Mei 1917	8.710.561	3.952.098	4.512.100	454.500
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goud-wissels	Disc. en beleeningen	Bijzondere schuld van Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
23 Apr. '19	336.400	12.044.829	32.954.000	39.102.475	6.583.082
15 " '19	335.394	12.027.612	32.954.000	38.897.135	6.457.395
7 " '19	334.337	12.003.912	32.954.000	38.606.158	6.699.869
31 Mrt '19	335.304	12.144.942	32.954.000	37.965.314	7.421.655
23 " '19	335.325	12.129.075	32.954.000	37.709.061	7.659.814
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 262.153 goud, 17.225 buitenlandsche goudwissels en 57.022 munt- en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
15 Mei '19	5.548.290	1.978.278	308.235	803.999	23.000.000
8 " '19	5.547.736	1.978.278	308.624	813.336	23.200.000
1 " '19	5.547.259	1.978.308	310.701	820.982	22.950.000
24 Apr. '19	5.546.326	1.978.308	310.672	787.422	22.400.000
16 Mei '18	5.380.980	2.037.108	256.245	1.357.968	16.250.000
17 Mei '17	5.264.420	1.948.706	257.232	760.437	10.300.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge- stelde Wissels	Belee- ning	Bankbil- jetten	Rek. Crt. Partic- ulieren	Rek. Crt. Staat
	911.701	878.410	1.227.980	34.324.384	3.308.435	167.859
894.942	886.540	1.233.430	34.429.667	3.433.379	62.105	
916.205	901.707	1.209.121	34.100.311	3.384.226	42.100	
897.166	912.299	1.203.099	33.978.450	3.080.463	26.883	
1.091.394	1.090.083	992.929	29.064.028	3.017.958	89.560	
483.356	1.234.245	1.129.851	19.344.045	2.511.567	67.839	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE DE BELGIQUE. 1)

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. saldi
17 Oct. '18	1.216.753	100.082	480.000	97.728	1.507.912	377.440
10 " '18	1.219.743	100.021	480.000	100.040	1.508.011	382.595
8 " '18	1.144.781	100.011	480.000	95.287	1.452.612	358.318
26 Sept. '18	1.145.778	99.982	480.000	101.783	1.452.948	365.452
18 Oct. '17	476.043	90.903	480.000	100.351	1.172.474	91.204
19 Oct. '16	352.872	76.033	480.000	39.834	828.739	110.068

¹⁾ Sedert einde 1914 met de functie van circulatiebank belast.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waar- van in het but- tenland	Zilver etc.	F.R. Notes in cir- culatie
18 April '19	2.162.157	1.203.647	—	68.702	2.543.704
11 " '19	2.142.880	1.197.522	—	69.109	2.548.588
4 " '19	2.150.950	1.204.855	—	67.878	2.547.670
28 Mrt. '19	2.142.305	1.246.108	5.829	68.219	2.521.776
19 April '18	1.833.149	878.001	52.500	65.158	1.514.287
20 April '17	958.171	421.189	—	24.462	414.357

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waar- van Kapitaal	Algem. Dek- kings- per- centage ¹⁾	Percent. Goud- dekking cir- culatie
18 April '19	2.119.159	2.390.516	81.774	55,2	47,3
11 " '19	2.186.514	2.414.299	81.750	53,2	47,0
4 " '19	2.108.772	2.348.325	81.658	55,5	47,3
28 Mrt. '19	2.134.347	2.401.491	81.641	51,5	49,4
19 April '18	1.116.322	1.889.901	74.829	63,6	58,-
20 April '17	102.662	913.428	56.411	72,2	101,6

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
11 Apr. '19	773	14.373.392	1.252.477	12.463.867	1.692.990
4 " '19	772	14.080.812	1.267.458	12.236.321	1.686.693
28 Mrt. '19	772	14.210.151	1.244.821	12.342.152	1.679.153
21 " '19	772	14.310.335	1.236.335	12.418.821	1.669.934
12 Apr. '18	683	12.338.682	1.148.061	11.389.264	1.390.946

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 17 Mei 1919.

Gedurende de achter ons liggende dagen hebben de internationale beurzen geheel onder denzelfden invloed gestaan als tijdens de vorige berichtperiode het geval is geweest, nl. onder dien van de vredesonderhandelingen te Versailles. En in dit verband is het begrijpelijk, dat de tendens over het geheel vrijwel ongewijzigd is gebleven, al hebben de omstandigheden ter beurse zich dan ook ietwat toegespitst.

Voornamelijk is dit het geval geweest voor de beurzen in de landen der Centrale Rijken. Na een driedaagsche onderbreking zijn de effectenmarkten in het Duitsche Rijk heden voor acht dagen weder voor het openbare verkeer opengesteld en, zooals te verwachten was, is de stemming in den aanvang buitengewoon ongeanimeerd geweest. Over de gansche linie waren koersteruggangen van zeer betekenende mate overheerschend. Voor de Duitsche vaste-rentedragende stukken van diverse pluimage bedroegen deze reacties in doorsnede 3 tot 4 pCt., voor bankaandeelen circa 4 pCt., voor de groote montanaandeelen ongeveer 5 pCt. en voor scheepvaartwaarden, die het sterkst zouden lijden bij eventuele acceptatie der thans voorgelegde vredesvoorwaarden, niet minder dan 15 pCt. Dit betreft dan de courante soorten; voor enkele, slechts te Berlijn verhandelbare waarden bedroegen de koersteruggangen nog aanmerkelijk meer.

Ook de markt voor industriële aandeelen was overwegend zwak gestemd. De koersval breidde zich ook uit tot die fondsen, die tot nu toe bijzonder gefavoriseerd waren geweest, wijl het publiek hierin z.g. valuta-waarden had gezien. Vooral geldt dit voor koloniale fondsen en voor Duitsche ondernemingen met groote buitenlandsche belangen, waarvan men een afrekening in buitenlandsche valuta of in een overeenkomstig hooger bedrag in Duitsche valuta tegemoet had gezien. De vredesvoorwaarden hebben ook deze verwachting den bodem ingeslagen, daar de Entente thans reeds heeft vastgesteld, dat Duitsche belanghebbenden bij deze ondernemingen zich tot hun eigen Regeering zullen hebben te wenden. Zoo reageerden aandeelen Neu-Guinea, die gedurende den laatsten tijd in het brandpunt der belangstelling hadden gestaan, bij de heropening der beurs meer dan 30 pCt., South-West Africa ongeveer 10 pCt., enz. De eigenlijke valuta-aandeelen, b.v. Amerikaanse spoorwegwaarden, waren daarentegen, in absoluten zin genomen, tamelijk prijshoudend, hoewel ook hier de belangstelling zeer sterk was ingekrompen. Waar de Duitsche valuta echter inmiddels aanmerkelijk in waarde achteruit is gegaan en de hier besproken fondsen derhalve eigenlijk automatisch een groote rizing te aanschouwen hadden moeten geven, kon ook in deze rubriek van een gedeceideerd ongeanimeerde stemming worden gesproken.

Door den stand der Duitsche valuta in het neutrale buitenland is overigens de gansche marktstemming zeer sterk beïnvloed. Deze stand kan worden vergeleken bij den allerlaagsten, die tot nu toe geregistreerd is geworden en het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat op alle Duitsche beurzen een gevoel van diep pessimisme den boventoon heeft gevoerd. Weliswaar is na de eerste uiting van onbehaaglijkheid een enigszins betere tendens ontstaan, die dan ook niet zonder invloed op het koerspeil is gebleven, doch van een algemeene opleving is tot dusverre geen sprake geweest, noch met betrekking tot de omzetten, noch in verband met een enigszins betekenende mate van koersverbetering.

Te Weenen is het beursverkeer tot een minimum ingekrompen. Slechts bestaat nog eenige belangstelling voor de staatsleeningen der vroegere Dubbel-Monarchie, waarvan ten opzichte van de couponbetaling thans eenige definitieve maatregelen zijn genomen. Het Duitsch-Oostenrijksche Ministerie heeft twee besluiten gepubliceerd betreffende de betaling van de Meicoupon en andere losbare stukken der Oostenrijksche staatschuld. Het eerste besluit heeft betrekking op de binnenlandsche, het tweede op de buitenlandsche houders. Principieel heeft geen betaling plaats, doch het Ministerie is bereid de coupons, voor zover dit in het belang van Duitsch-Oostenrijk is, tot de nominale waarde aan te koopen, hetgeen derhalve in de praktijk voor de houders op hetzelfde neerkomt. Voor het geval de stukken zich in het binnenland bevinden, moeten zij aangemeld zijn ter registratie voor de vermogensheffing; voorts moet de houder Duitsch-Oostenrijker zijn of onderdaan van een bevrienden Staat en geen grooter inkomen dan Kr. 5000 uit rente per jaar hebben. Voor buitenlanders bestaat slechts de eisch van een beëdigde verklaring hunner nationaliteit. De betaling geschiedt in Kronen (niet

bekend is, of al of niet afgestempelde biljetten worden uitgereikt) of in Marken; luidt de betaalbaarstelling in vreemde valuta, dan wordt zij verrekend volgens de wisselkoersen van de Berlijnsche devisen-centrale.

De Hongaarsche Regeering heeft nog geen desbetreffend besluit, ook niet ten opzichte van buitenlanders, genomen. Slechts is bepaald, dat deze laatsten hun vorderingen kunnen indienen, welke dan worden vergeleken met de boeking der eigen onderdanen. In ieder geval komt hier wel de wensch naar voren ten opzichte van het buitenland fair op te treden en beoogt men geenszins maatregelen, als door de Bolsjewiki met betrekking tot de buitenlandsche schuldeischers van Rusland zijn genomen.

De beurzen in de landen der Entente hebben een geheel tegenovergestelde stemming te aanschouwen gegeven. Te Parijs en Londen waren de markten doorgaans zeer vast, al hebben zich hier geen factoren van diep ingrijpenden aard voorgedaan. Te New York echter is een bijna sensationele kooplust ontstaan, die zich uitbreidde over vrijwel alle gebieden der fondsenmarkt. Doch vooral scheepvaartwaarden stonden in het centrum der belangstelling. De aandeelen der International Mercantile Marine Comp. hebben in den loop der achter ons liggende dagen blijk gegeven van een geweldige populariteit, die hun waarde met procenten tegelijk deed verhoogden. De berichten omtrent deze Trust blijven weliswaar nog steeds uiterst summier en vaag, doch insiders meenen te weten, dat groote gebeurtenissen ophanden zijn. Thans verluide weder, dat de maatschappij niet, zooals aanvankelijk in de bedoeling schijnt te hebben gelegen, de in haar bezit zijnde tonnenmaat wenschte te verkoopen, doch dat zij integendeel wil overgaan tot het bijkopen van een groot aantal nieuwe schepen, waartoe haar de geaccumuleerde winsten uit de oorlogsjaren in staat zouden kunnen stellen.

Behalve voor scheepvaart-aandeelen bestond ook groote interesse voor aandeelen in mijnbouw- en hiermede verwaante ondernemingen, als Anaconda Copper, American Smelting & Refining, enz., vooral in verband met de stijging van den zilverprijs. De Amerikaanse Regeering heeft de beperkingen voor den uitvoer van zilver, die uit den oorlogstoestand waren voortgevloeid, doen vervallen en tegelijkertijd den maximumprijs ad 101½ dollarcent per ounce, welke prijs d.d. 15 Augustus 1918 was vastgesteld. Daar Amerika met betrekking tot de zilverproductie een toonaangevende plaats inneemt, treedt op dit gebied weder de oude wet van vraag en aanbod in werking. De controle op den prijs werd indertijd door de Amerikaanse Regeering overgenomen, daar het Ministerie van Financiën order had gegeven de 350 miljoen dollar, welke achter waren gehouden als dekking der uitgegeven zilvercertificaten, te versmelten. Hierdoor werden de geallieerden met zilver gesteund; de prijs was destijds gestegen tot 50 d. tegen 24 d. tijdens het uitbreken van den oorlog.

Thans zijn de maximumprijzen, zoowel te New York, als te Londen, buiten werking gesteld, hetgeen een snelle verheffing van den zilverkoers tengevolge heeft gehad. De ondernemingen, die dit metaal bewerken, kunnen thans voor hare voorraden en hare nieuwe productie ook een veel hooger prijs bedingen, waardoor de vraag naar de betrokken aandeelen zeer goed te verklaren valt.

Bovendien waren spoorwegwaarden gezocht. De oogsten zullen, blijkens nadere rapporten, vrijwel alle recordcijfers aantoonen, hetgeen mooie perspectieven voor het vervoer der graangewassen opent. Ook de laaggeprijsde soorten konden dezen keer weder goede aandacht trekken.

Te onzent heeft de markt voor inheemsche staatsfondsen weinig belangstelling kunnen ondervinden. De aankondiging van het nieuwe op te nemen Nederlandsche crediet en de uit te geven Indische leening heeft een stroom van emissies van de zijde der Gemeenten, Corporaties en particuliere ondernemingen te voorschijn geroepen, die alle trachten van de thans gunstige verhoudingen op de gelimarkt te profiteren, alvorens de Staat op de aanwezige, ter belegging beschikbare kapitalen, door zijn eigen emissies de hand kan leggen. Behalve de 5½ pCt. leening der Gemeente Amsterdam konden vrijwel al deze uitgiffen zich in een goed onthaal verheugen, hetgeen echter vaak realisaties voor de staatsleeningen tengevolge heeft gehad. De meeste soorten verlaten dan ook de berichtperiode op een enigszins verlaagd peil.

Ook voor buitenlandsche staatschuldbrieven was de interesse slechts matig. Russische soorten verloren eenige fracties in verband met de thans weder minder gunstig luidende berichten betreffende de successen tegen de Bolsjewiki. In verband met den geringeren handel aan de Duitsche beurzen zijn tegelijkertijd de omzetten in Pondenwaarden aan onze beurs afgenomen.

	13 Mei.	16 Mei.	19 Mei.	Rijzing of daling.
4½ % Ned. W. Sch. 1916	88½/16	87	86	- 2½/16
4 % " " " 1916	82	82½/16	83½/16	+ 1½/16
3½ % " " "	69	68¾	69	0
3 % " " "	62	62¾	62½/16	+ ¼/16
2½ % Cert. N. W. S.	51¼	51¾/16	51¾/16	+ ¼/16
5 % Oost-Indië 1915	91¼	91½	91¼	0
4 % Hongarije Goud	29½	29½	29¾	+ ¼
4 % Oostenr. Kronenrente	27	28¾/16	28	+ 1
5 % Rusland 1906	42	42	40½	- 1½
4½ % Iwagorod Dobr.	31½	31½	31½	0
4 % Rusland Cons. 1880	30	30¾/16	30	0
4 % Rusl. bij Hope & Co.	31½	32¾/16	31¾/16	+ ¼/16
4 % Servië 1895	46	46	46	0
4½ % China Goud 1898	72¾	72¾	72¾	0
4 % Japan 1899	69¾	69¾	69¾	0
4 % Argentinië Buitenl.	65	68	68½	+ 3½
5 % Brazilië 1895	71¼	73½	73	+ 1¾
5 % " " 1913	71	71	72½	+ 1½

Van de lokale afdelingen hebben *cultuurwaarden* te onzent verreweg de meeste aandacht getrokken. Vrijwel zonder een enkele onderbreking hebben deze fondsen gedurende de gansche berichtsperiode een stijgende lijn gevolgd. Het waren niet zoozeer nieuwe gunstige berichten, dan wel de nawerkingen der reeds vroeger gepubliceerde, die de hausse in de hand hebben gewerkt. Daarnaast deden geruchten omtrent zeer mooie dividenduitkeeringen op die aandelen, waarop nog geen uitkeering heeft plaats gehad, de ronde, hetgeen telkens opnieuw het publiek tot nieuwe aankopen stimuleerde. Voorop in de stijgende beweging gingen wel aandelen en actions der Cultuur Maatschappij der Vorstenlanden, waarbij zich spoedig aandelen Javasche Cultuur Maatschappij, Handelsvereniging „Amsterdam”, enz. aansloten. Een reactie van eenige beteekenis, zelfs in het verloop van een enkelen beursdag, viel niet waar te nemen, zoodat de gansche afdeling de berichtsperiode op het hoogst bereikte peil kon verlaten.

In aansluiting aan deze beweging waren ook de met de Indische cultures nauw verbonden bankinstellingen, als Nederlandsch-Indische Handelsbank, Nederlandsche Handel Maatschappij, enz. sterk gevraagd. Vooral laatstgenoemde konden een aanzienlijke koersverbetering behalen.

De gewoonlijk met cultuurwaarden hand aan hand gaande aandelen in handelondernemingen waren dezen keer niet zoo sterk gezocht, al konden sommige een koersverheffing registreeren. Daarentegen bestond buitengewoon groote vraag voor aandelen Compania Mercantil Argentina, in verband met geruchten omtrent zeer winstgevende zaken, die de Mij. zou hebben afgesloten en betreffende een te verwachten hooge dividenduitkeering.

Ook industriele soorten monteerden buitengewoon, o.a. aandelen Philips en R. S. Stokvis & Zn.

Naast deze markten heeft de *petroleumafdeling* aan onze beurs weder de aandacht op zich gevestigd. Het hoofdfonds, aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, kon, na een zeer korte periode van apathie, den opwaarts voerenden weg weder inslaan, zoodat de afgelopen week een koerswinst van 58½ pCt. te aanschouwen heeft gegeven. Naast deze aandelen waren de aandelen der dochter-maatschappijen, als Moeara Enim, Dordtsche Petroleum, enz. eveneens hooger genoteerd. De Roemeensche soorten bleven hierbij sterk ten achter. Wel konden ook aandelen Geconsolideerde een gering avance boeken, doch aandelen Orion, Steauna Romana, enz. reageerden eerder, zij het in vrij geringe mate.

Tabak- en rubberwaarden bleven vrijwel verlaten; de eerste met vasten, de tweede met zwakken onderton. De omzetten bleven hier zeer beperkt.

	13 Mei.	16 Mei.	19 Mei.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	194¾	194½	195	+ ¼
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	193¼	196½	202¾	+ 9¾
Rotterd. Bankvereniging	137½	137½	137½	0
Amst. Superfosfaatfabriek	153	152½	153	0
Van Berkel's Patent	150¾	153¾	156¾	+ 6
Insulinde Oliefabriek	249½	254	256	+ 6½
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	107½	107¾	108	+ ¼
Ned. Scheepsbouw-Mij.	170	174¾	174¾	+ 4¾
Philips' Gloeilampenfabriek	513¾	520¼	565	+ 51¼
R. S. Stokvis & Zonen	515	545	539½	+ 24½
Vereenigde Blikfabrieken	122¼	135	135¼	+ 13
Compania Mercantil Argent.	316¼	330	336	+ 19¾
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	189¾	208	218¾	+ 29
Handelsver. Amsterdam	489½	505	512½	+ 23
Holl. Transatl. Handelsver.	137	125½	130½	- 6½
Linde Teves & Stokvis	227	232	233½	+ 6½
Van Nierop & Co's Handel-Mij	190	191	195	+ 5

	13 Mei.	16 Mei.	19 Mei.	Rijzing of daling.
Tels & Co's Handel-Mij	169¾	168	170	+ ¼
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	332	337	340	+ 8
Kon. Petroleum-Mij.	806	821½	864½	+ 58½
Orion Petroleum-Mij.	98¾	97¾	97	- 1¾
Steauna Romana Petr.-Mij.	161	162¾	155	- 6
Amsterdam-Rubber-Mij.	194¼	204	202½	+ 8¼
Nederl.-Rubber-Mij.	108¾	114	114	+ 5¼
Oost-Java-Rubber-Mij.	222½	234	234	+ 11½
Deli-Maatschappij	515	525	516	+ 1
Medan-Tabak-Maatschappij.	232½	238	233½	+ 1
Senembah-Maatschappij	500	512	505	+ 5

Ook de *scheepvaartafdeling* heeft slechts geringe variaties te aanschouwen gegeven. De meeste jaarverslagen zijn thans verschenen en voor de speculatie is er derhalve in een aankoop van scheepvaartfondsen niet voldoende fantasie verborgen. Zoo kan de vrijwel gelijkmatige houding voor de betrokken aandelen worden verklaard, hoewel de meeste soorten, in sympathie met de overigens algemeen gunstige opvattingen, een kleine verbetering te aanschouwen konden geven.

	13 Mei.	16 Mei.	19 Mei.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	377	379½	380½	+ 3½
" " " „gem.eig.	357¾	360	360	+ 2¼
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	300	295	290	- 10
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	161	161	161	0
Hollandsche Stoomboot-Mij.	190	195½	193½	+ 3½
Java-China-Japan-Lijn.	330¾	333¾	332	+ 1¼
Kon. Hollandsche Lloyd	172	175½	178	+ 6
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	217½	223½	224	+ 6½
Kon. Paketvaart-Mij.	258¼	261¾	265	+ 6¾
Maatschappij Zeevaart	302½	302½	302½	0
Nederl. Scheepvaart-Unie.	275½	277¾	278½	+ 3
Nievelt Goudriaan	534	544	540	+ 6
Rotterdamsche Lloyd.	308	308½	308	0
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	274½	272	272	- 2½
" " „Nederland”	330¾	302	302	- 28¼*
" " „Noordzee”	150½	148	144	- 6½
" " „Oostzee”	343	343	343	0

* 30 % dividend.

Daarentegen was de *Amerikaansche afdeling* van een levendigheid, die alle vorige weken heeft overtroffen. Het waren thans niet slechts de laaggeprijsde spoorwegwaarden, die de belangstelling konden trekken, doch de interesse was verspreid over het gansche domein der aan onze beurs verhandelde Amerikaansche waarden. In aansluiting aan New York stonden ook hier Marinewaarden aan de spits, doch daarnaast ontwikkelde zich goede kooplust voor Steels, General Cigar, Anaconda Copper, enz. Zelfs trokken de fondsen van beter gehalte de grootste kooporders tot zich. De markt verlaat ook hier de berichtsperiode in zeer opgewekte stemming.

	13 Mei.	16 Mei.	19 Mei.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	97½/16	104½	104½/16	+ 7
Anaconda Copper	147	148	152	+ 5
Un. States Steel Corp.	99½	103½	104½	+ 5
Atchison Topeka	98	101¾	102½/16	+ 4½/16
Southern Pacific	106¾/16	108½/16	108½/16	+ 2¾/16
Union Pacific	139¾	142¾/16	144¾	+ 5
Int. Merc. Marine afgest.	46¾	46¾	53¾/16	+ 6¾/16
" " " " prefs.	154½/16	157¼	167¾	+ 13¼

De *geldmarkt* bleef vrij gelijkmatig; geld op prolongatie met een ietwat opgaande tendens tot 3¼ pCt.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

20 Mei 1919.

Sedert ons vorig overzicht is er weinig verandering in de internationale graanpositie getreden. De berichten omtrent den wintertarweoogst in de Vereenigde Staten blijven bijzonder gunstig luiden. Slechts hier en daar komen enkele berichten, die op eenigen achteruitgang wijzen. De uitzaai van zomertarwe in het Noord-Westen zal waarschijnlijk iets kleiner zijn dan verleden jaar. Het weer is niet gunstig geweest voor den uitzaai gedurende de laatste weken. Ook voor den maaisuitzaai is het weer ongunstig geweest. In Europa komt het zonnige weer ongetwijfeld ten voordeele van de groeiende oogsten. Tot nu toe wordt er niet over droogte geklaagd.

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten.	19 Mei 1919	12 Mei 1919	19 Mei 1918
	Tarwe Mei	Mats Mei	Haver Mei	Tarwe Juni	Mats Juni	Lijnzaad Juni				
17 Mei '19	226	171 1/4	67	11,20	5,90 ²⁾	25,15	Tarwe	—	—	572,50 ¹⁾
10 „ '19	226	169	68 1/8	11,40	6,15 ²⁾	24,55	Rogge (No. 2 Western) ..	—	—	—
17 Mei '18	220	127 3/4	75 3/8	12,65 ⁴⁾	5,30	23,95	Mais (Mixed)	615/20	620,—	—
17 Mei '17	219 ⁴⁾	150 ⁴⁾	64 3/4 ⁴⁾	17,45 ⁵⁾	12,05 ⁵⁾	26,— ⁵⁾	Gerst (48 lb. feeding)	505,—	500,—	—
17 Mei '16	115 1/2	75 1/4	46 3/4	7,55	4,35	11,—	Haver (38 lb. white clipped)	—	—	21,— ¹⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 3/8 ¹⁾	36 1/2 ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾	Lijnkoeken (Noord-Ame- rika van La Plata-zaad)	290,—	295,—	—
							Lijnzaad (La Plata)	—	—	—

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ nieuwe oogst. ⁴⁾ per Juli.
⁵⁾ 16 Mei 1917.

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam.			Amsterdam			Totaal	
	11—17 Mei 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tjdzaak 1918	11—17 Mei 1919	Sedert 1 Jan. 1919	Overeenk. tjdzaak 1918	1919	1918
Tarwe	—	27.430	—	ca. 3.100	14.305	—	41.785	—
Rogge	—	—	—	—	8.690	—	8.690	—
Boekweit	—	—	—	—	—	—	—	—
Mais	—	1.500	—	1.016	1.016	—	2.516	—
Gerst	3.649	14.546	—	14.121	21.050	—	35.596	—
Haver	515	5.571	—	—	—	—	5.571	—
Lijnzaad	—	—	—	—	—	—	—	—
Lijnkoek	2.152	8.277	—	—	—	—	8.277	—
Tarwemeel	2.500	47.169	—	—	37.435	—	84.604	—
Andere meelsoorten	210	18.698	—	ca. 2.800	4.160	—	22.858	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor het Buitenland.

Tarwe	—	150.609	96.316	—	—	—	150.609	96.316
Mais	—	13.855	38.730	—	—	—	13.855	38.730
Rogge	8.530	14.796	5.174	—	—	—	14.796	5.174
Tarwemeel	6.765	110.332	—	—	—	—	110.332	—
Gerst	—	53.814	6.174	—	—	—	53.814	6.174
Haver	3.400	108.554	—	—	—	—	108.554	—
Lijnkoeken	—	932	—	—	—	—	932	—
Andere meelsoorten	1.505	85.213	—	—	—	—	85.213	—

De bedrijvigheid in den graanhandel neemt geleidelijk aan toe. Tarwe is nog bijna overal gecontroleerd door de Regeeringen, doch ook deze koopen van den handel, zij het dan f.o.b. aflaadhavens of ook wel c.i.f. destinatie, in welk geval door de Regeeringen vrachtruimte gesteld wordt. Nu sinds eenigen tijd de werkstaking in Argentinië opgeheven is, komt er steeds meer belangstelling voor de producten van dat land, vooral ook daar de neutralen geen tarwe in de Vereenigde Staten kunnen koopen. De tarwe is bovendien veel goedkoper in Argentinië, zoodat uit dien hoofde de neutralen er niet slecht bij varen.

Er blijft goede vraag bestaan in Europa voor mais, doch het is onmogelijk zooveel mais uit Argentinië te exporteerden, dat de markt aldaar vast wordt. De prijzen zijn wederom iets teruggelooopen gedurende de afgelopen week.

Ook in gerst en haver worden regelmatig zaken gedaan; vooral België betrok veel haver.

Lijnzaad zet zijn opwaartsche beweging voort. Zaad en olie zijn in Engeland en in andere markten dagelijks hooger geweest. Ook sluit Argentinië na een kleine reactie wederom veel hooger.

Nederland. Onze Regeering kocht wederom eenige ladingen La Plata-tarwe.

Voor mais was voor spoedige posities veel attentie in verband met den hoogen prijs, dien een partij disponibele La Plata-mais, welke voor rekening van de Regeering geveild werd, opbracht.

Daarentegen is de toestand van gerst nog niet veel verbeterd. De hoeveelheden, die de Regeering van dit artikel aanvoert, zijn veel te groot. De groote-onverkochte voorraad hangt als een zwaard van Damocles boven de markt en verlamt het initiatief.

Verschillende soorten veeoekken met weinig vraag tot iets lagere prijzen. Lijnzaad vast, en tot stijgende prijzen gehandeld.

SUIKER.

Hier te lande kwam eene lading Cuba-suiker aan, die naar verluidt voor rekening van Engeland in Nederland geraffineerd en weder geëxporteerd zal worden.

Van tijd tot tijd koopt Engeland nog wat suiker van Mauritius en andere eigen koloniën tot 41 s. 3 d. à 41 s. 6 d. c.i.f.; naar gerapporteerd wordt zullen echter de voorkeursrechten hierop niet vóór 1 September ingaan.

De Engelsche Board of Trade statistiek per ultimo April luidt als volgt:

	April		Jan./April	
	1919	1918	1919	1918
Import. Riet	147.790	171.709	354.298	426.966 tons
„ Biet	—	—	1	7.692 „
„ Geraffineerd ..	38.986	2.243	109.713	10.080 „
Totaal	186.776	173.952	464.012	444.738 tons
Voorraad in entrepôt	317.850	270.600	—	— „
„ raffinaderijen	17.550	35.100	—	— „
Productie ..	65.458	58.809	263.234	229.142 „
Tot. binnenl. verbruik	134.519	66.188	452.868	303.488 „

Verkoopen van Java-suiker naar Engeland werden niet gemeld; wel werden eenige partijen, die vroeger aan Engelsche speculanten verkocht waren, door de Java-huizen teruggekocht en in het Oosten geplaatst. De marktwaarde in Java is f 20,— eerste kosten voor Superieur en f 19,— voor No. 16 en h., waartoe eenige transacties plaats hadden. De veelvuldige regens belemmeren de oogstwerkzaamheden, zoodat fabrieken, die reeds de campagne geopend hadden, het werk weder hebben moeten staken. De Ned.-Ind. Regeering heeft in verband met de bevredigende vooruitzichten ten opzichte van de voedselvoorziening in Ned.-Indië besloten af te zien van eene inkrimping van den suiker-aanplant voor oogst 1920.

De aanvoeren in de 4 Atlantische havens van Amerika waren in het begin van April zeer belangrijk, zoodat de voorraden op 11 April tot 112.055 tons gestegen waren tegen 29.683 tons verleden jaar.

	1919	1918	1917
Ontv. der week tot 3 Mei	170.729	115.949	125.000 tons
Totaal sedert 1 Dec. ¹⁾ ..	2.435.097	2.290.450	2.089.163 „
Werkende fabrieken	192	181	—
Exp. d. week tot 5 April	108.778	67.967	82.000 tons
Totaal 1 Jan.—5 April ..	1.038.066	884.641	979.140 „
Export U.K. 1 Jan.—5 April	168.289	194.383	193.378 „
„ Frankrijk ..	4.888	7.400	— „
Totaal voorraad op 7 April	811.806	898.992	688.000 „

¹⁾ 1918/17/16.

WOL.

Bericht van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam: Teneinde wederom een aanvang te maken met de wolveilingen te Amsterdam, heeft de Nederlandsche Wol-Maat-

schappij besloten haar eersten aanvoer ex s.s. „Frisia” ten spoedigste aan de markt te brengen.

De veiling wordt gehouden op Woensdag 28 Mei 1919, waarbij 149 balen La Plata wol zullen worden aangeboden.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.:

De berichten over de buitenlandsche huidenmarkt blijven vast met koopers voor de laatste hooge prijzen. Ook hier bestaat meer animo en interesseert zich de looierij meer voor buitenlandsche huiden, nu de inlandsche op een dergelijk hoog niveau gekomen zijn. De Columbia's, die te Amsterdam aan de markt waren, zijn allen afgedaan.

Inlandsche huiden: alhoewel vast, rustig.

Kalfsvellen onveranderd, doch schijnt het hoogste punt bereikt te zijn.

Looistoffen. Handel minder vlug de prijzen brokkelen iets af, zoowel voor loco als op levering. Voor extracten bestaat veel interesse voor het bezette gebied van Duitschland en Oostenrijk.

17 Mei 1919.

RUBBER.

De markt te Londen is in de afgelopen week geheel onveranderd gebleven op de volgende noteeringen:

prima Hevea Crêpe loco ..	1/11	einde voorafg. week	1/11
smoked Sheets	1/10 3/4		1/10 1/2
prima Crêpe Juli/Sept...	2/-		2/- 1/4
Oct./Dec. ..	2/- 1/2		2/1
hard cure fine Para	2/5 1/4		2/5

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
17 Mei 1919	497.000	12.450	3.038.000	14.300	14 1/2
10 „ 1919	552.000	1)	2.913.000	14.200	14 9/32
3 „ 1919	560.000	2)	2.820.000	14.200	1)
17 Mei 1918	766.000	4.625	3.343.000	4.900	13 1/8

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
17 Mei 1919....	27.000	1.506.000	137.000	6.809.000
17 Mei 1918....	68.000	2.619.000	117.000	11.326.000

1) niet genoteerd. 2) Feestdag.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 7 Mei 1919.

Met de verandering van de maand is de prijs van Amerikaansche „spot”-katoen in Liverpool in overeenstemming met den prijs van den Mei-termijn gebracht en na aanvankelijke daling van 46 punten, is de helft van dit verlies sedert ingehaald. In Amerikaansche katoen zijn steeds verkooporders aan de markt en hoewel de stemming vast blijft, stijgen prijzen toch slechts langzaam. De aanplant in Amerika wordt op 14 pCt. minder dan verleden jaar geschat, terwijl de oogst ook laat is. De berichten uit Texas zijn echter zeer goed, zoodat wij maar moeten hopen, dat wij uit dit belangrijk district een goede opbrengst mogen verwachten. De berichten omtrent den Egyptischen oogst zijn schaarsch en de prijs blijft onveranderd.

De vraag naar Amerikaansche garens blijft goed en zoowel voor binnenlandsch verbruik als voor export zijn nogal orders afgesloten. Spinners noteeren weer hooger in verband met de onzekere productiekosten, daar de werknemers niet alleen kortere uren, doch ook hooger loon eischen. Boomen zijn vaster in prijs ook in verband met de grootere orders, die daarin zijn afgesloten. Warpcofs zijn ook wat hooger, doch de prijzen voor pincops zijn onveranderd bij de vorige week. In 40er en 44er mule voor de ververijen is nogal wat gedaan, terwijl ook in deze nummers ruw, orders voor Bombay zijn geplaatst; ook Madras toont belangstelling. De vraag van de neutrale markten valt nog niet mee, doch er komen geregeld orders tot stand, terwijl zaken met Frankrijk en België belemmerd worden door ongunstige koersen. Verschil-

lende spinners noteeren hooger voor latere levering in verband met de waarschijnlijke verhooging der productiekosten.

De doekmarkt wordt geregeld vaster en de betere vraag laat zich dagelijks bemerken. Voor Engelsch-Indië zijn nogal zaken gedaan, zoowel in ruwe en gebleekte shirtings, alsook in dhooties, fancies en lichter gebleekte goederen. China koopt nu ook voor latere levering, terwijl de vraag van Scandinavië ook zeer goed is. Van La Plata en de andere Zuid-Amerikaansche markten komen ook meer orders binnen en over het algemeen gaan prijzen van alle soorten katoenen goederen geregeld hooger.

30 April 7 Mei

30 April 7 Mei

Liverpoolnoteeringen (loco)	T.T. op Indië	1/6	1/6
F.G.F. Sakellaridis 26,59	T.T. op Hongkong 3/4 1/4	3/5	
G.F. No. 1 Oomra 13,25	T.T. op Shanghai 5/0	5/0 1/2	

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	19 Mei '19	12 Mei '19	5 Mei '19	18 Mei '18	19 Mei '17
New York voor Middling ..	30,90 c	28,90 c	29,20 c	26,55 c	21,10 c
New Orleans voor Middling	29,25 c	27,88 c	28,— c	29,25 c	20,13 c
Liverpool voor Middling	18,22d	17,24 d	17,06 d	22,33 d ¹⁾	13,26 d ²⁾

1) 17 Mei '18 Good Middling Amer.

2) 18 Mei 1917.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.

(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '18 tot 16 Mei '19	Overeenkomstige perioden	
		1917-'18	1916-'17
Ontvangsten Gulf-Havens..	5203	5680	6666
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	4555	1873	2318
„ „ 't Vasteland.		1052	1977
„ „ Japan etc...		411	452

Voorraden in duizendtallen	16 Mei '19	17 Mei '18	18 Mei '17
Amerik. havens.....	1255	1368	926
Binnenland.....	1339	994	813
New York	?	157	68
New Orleans	?	428	266
Liverpool	533	322	575

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
19 Mei 1919..	nom.	79.2/6	246.15/-	24.7/6	36.-/-
12 „ 1919..	nom.	76.5/-	236.5/-	24.-/-	34.15/-
17 Mei 1918..	nom.	110.-/-	363.-/-	30.10/-	52.-/-
18 Mei 1917..	nom.	130.-/-	250.7/6	30.10/-	—
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

RIJNVAART.

Week van 12 tot 19 Mei 1919.

In de afgelopen week was de toestand in de laadhavens aan de Ruhr dezelfde als in de voorafgaande week. Verscheppingen hadden bijna niet plaats tengevolge van de geringe aanvoeren voor vervoer per water. De weinige kolen, die gedolven werden, worden gerantsoeneerd over de verschillende gas- en electriciteitsbedrijven in Duitschland. Dientengevolge hadden bevrachtingen niet plaats, terwijl de sleepbooten tot stilliggen werden gedoemd. Ook van overzee over Rotterdam werd niets aangevoerd, aangezien de schepen met levensmiddelen sedert eenige dagen in Rotterdam worden opgehouden.

Van Rotterdam naar de Ruhrhavens was de toestand eerder slechter dan beter dan de vorige week. Ook hier liggen de sleepbooten stil, mede omdat er ook van België bijna geen aanvoeren zijn voor Duitschland.

Sleeploopen werden onveranderd genoteerd met 50-cents-tarief + 80/70 cents; er werd niet bevracht.

De waterstand was vallende; Cauber Pegel wees einde der week meter 2,76 aan.

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

's-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc.,
in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.
PROSPECTUS GRATIS.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en
Vrachtdienst met nieuwe,
moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

CORUÑA, VIGO, LISSABON, LAS PALMAS.

VERZEKERINGSMAATSCHAPPIJ

„GELRIA”

ROTTERDAM

Maatschappelijk Kapitaal f 2.500.000,—
waarvan geplaatst f 500.000,—

TRANSPORT- en
BRANDVERZEKERING

DIREKTIE:

C. TH. DAAMS

H. G. SCHUDEBEURS

Kantoor WIJNHAVEN 103

Telefoon No. 13883 Telogr.-Adres: „VERMAAGEL”

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven)
Gecertificeerd door de Centrale Trust-Compagnie

Verkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoor

NEDERLANDSCH - TRANSATLANTISCHE HYPOTHEEKBANK TE AMSTERDAM

WERKT IN CANADA MET EIGEN KANTOREN
DIRECTIE: J. MEES TE AMSTERDAM. L. DROOGLEEVER FORTUYN TE WINNIPEG

5 en 6% PANDBRIEVEN
IN STUKKEN VAN f 1000,—, f 500,— EN f 100,—

HELDING & PIERSON

BANKIERS

's-Gravenhage, Korte Vijverberg, hoek Doelenstraat.

KLUISINRICHTING.

Bewaarplaats voor Koffers met waardevollen inhoud en
EIGEN BRANDKASTEN.

Verzekering tegen alle gevaren aan bewaargeving verbonden.

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4 PCT.

GELDEN OP DEZEN TERMIJN GESTORT ZIJN NA AFLOOP VAN HET
JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STILZWIJGEND VOOR
GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER HALF JAAR
OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

GEBROEDERS SCHEUER

Assurateurs en Assurantiebezorgers

Expeditours en Cargadoors

AMSTERDAM EN ROTTERDAM

Verzekering van Koopmansgoederen tegen
transport, molest, brand en diefstal tegen
concurrerende premiën.

UNIE BANK

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM

Agentschappen in Indië:

BATAVIA, SOERABAYA,

BANDOENG,

MEDAN EN WELTEVREDEN

Agentschap in Nederland:

TILBURG

NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING

VOOR WAARDEN BELAST MET VRUCHTGEBRUIK EN PERIODIEKE UITKEERINGEN
'S-GRAVENHAGE

Directie: Mr. H. R. van MAASDIJK en Mr. H. van BLOMMESTEIN
Maatschappelijk Kapitaal f 5.000.000,— Reserves ruim f 850.000,— Pandbrievkapitaal ruim f 23.600.000,—

4½ EN 5 % PANDBRIEVEN

DE GRONINGER BANK

Groningen, Winschoten, Stadskanaal, Wildervank,
Veendam, Sappemeer, Delfzijl, Emmen, Hooge-
veen en Ter Apel (Firma TIMMERMAN & SASSEN)

Kapitaal f 6.000.000,— Geplaatst en gestort f 4.440.000,—
Reserves f 430.501,04

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Belast zich met het incasseeren van wissels op binnen-
en buitenland

PRACTISCH EFFECTENBOEK

ter vereenvoudiging van administratie en
ten gebruike voor de vermogensbelasting

Prijs f 1,25

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ. Rotterdam

Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek DELFT

ARTIKELN:

Gist
Brandspiritus
Zuivere spiritus
Foazelolie
Amyl-alcohol
Aether Sulfuricus
Narcose æther
Kurken en
Gedroogde Spoeling

STANDARD BANK OF SOUTH AFRICA, LTD.

ROTTERDAM - 15 COOLSINGEL

(HOOFDKANTOOR: 10 CLEMENTS LANE, LONDON, E. C., 4)

	f 12,— = £ 1.
MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL.	f 74.329.200,—
GESTORT KAPITAAL.	f 18.582.300,—
RESERVEFONDS	„ 26.400.000,—
NIET GESTORT KAPITAAL. . . .	„ 55.746.900,—
	<u>f 100.729.200,—</u>

Meer dan 250 kantoren in Zuid-Afrika en elders
**BEHANDELING VAN BANKZAKEN
MET ALLE WERELDDEELEN**

HEEMAF

Telefoon Nos. 54, 82 en 119

**ELECTRISCHE
APPARATEN EN
INSTRUMENTEN****HENGELO**

Telegram-Adres: HEEMAF-HENGELO

**ELECTRO-
MOTOREN EN
GENERATOREN****COMPLETE ELECTRISCHE INSTALLATIES****MAATSCHAPPIJ**

voor

Scheeps- en Werktuigbouw**„FIJENOORD”****ROTTERDAM**Kruisers — Torpedoboorten
OnderzeeboortenMailstoomschepen
Vrachstoomschepen
BaggermateriaalMachine-installaties
tot 65000 P.K.

Scheeps-Zoelly-Turbines

Machines en apparaten voor
Suikerfabrieken, enz.**N.V. VAN DER LELY'S TOUWFABRIEKEN**

ROTTERDAM, Boompjes 93. Telefoon: 3277 en 3296. Telegr.-adr.: Vanderlely.	AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 16/7. Telefoon: 7415 N. Tel.-adr.: Vanderlely-touw.	GRONINGEN, Der-A-Brug. Telefoon: 1035. Telegr.-adr.: Vanderlely
--	---	--

FABRIEKEN TE MAASSLUIS.

SCHEEPSTROSSEN in alle soorten en afmetingen.
VISSCHERIJTOUWWERK.
Geteerd en ongeteerd Manila-, Sisal-, Nieuw-Zeeland-,
Bombay- en Russisch henneptouw.
Cocostouw.

TRANSMISSIESNAREN met en zonder reguleerbare
koppelingen.

STAALDRAADTOUW voor Scheepsgebruik, Liften,
Mijnen- en Hijschwerktuigen. IJzerwant en Hercules.

ALLE SOORTEN PAK- EN BINDTOUW

VEREENIGDE CHEMISCHE FABRIEKENTelefoon: 2053, 2072 en 2073
Telegram-Adres: „RODUMA”Hoofdkantoor: Malibaan No. 81
UTRECHT**KUNSTMESTSTOFFEN**

Fabrieken te: KRALINGSCHEVEER, ZWIJNDRECHT en GRONINGEN

**WEISE & Co. ROTTERDAM
AMSTERDAM**

Import van en Handel in

OVERZEESCHE PRODUCTEN

speciaal RUBBER, GUTTA-PERCHA en BALATA

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

**Wester-Suikerraffinaderij
AMSTERDAM****GROOTSTE RAFFINADERIJ
IN NEDERLAND**Levert de mooiste Suiker,
omdat haar zuiveringsver-
mogen het grootst is.Produceert behalve alle soorten *Melis-
suiker* en *Basterds*:*Cristallen, groote en kleine, Klontjes
(Cubes), Theeklontjes, Crushed (brokken)
Tabletten, Brooden, Poedersuiker, fijne
Suikers voor Vruchtengebruik, enz. enz.***DE FRIESCHE BANK**LEEUWARDEN, BOLSWARD, DOKKUM, DRACHTEN, FRANEKER, GORREDIJK, HARLINGEN,
HEERENVEEN, JOURE, LEMMER, SNEEK, STEENWIJK EN WOLVEGA.

GESTORT KAPITAAL f 3.000.000,—

RESERVE f 300.000,—

Billijk incasso-tarief voor geheel Friesland en Noordelijk Overijsel.